

MAGYAR PÉNZÜGY

A PÉNZINTÉZETEK, RÉSZVÉNYTÁRSULATOK ÉS A NAGYIPAR KÖZLÖNYE.
POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, PÉNZ-, BIZTOSÍTÁS- ÉS KÖZLEKEDÉSÜGYI SZAKLAP.

Előfizetési ár: Egy évre 24 kor. — félévre 12 kor. —
HITELES SORSOLÁSI ÉRTESÍTŐ MELLÉKLETTEL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
KORMOS ALFRÉD

Megjelenik minden csütörtökön.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest, V., Sas-utca 13.

TARTALOM: A kriptá. — A szabadkai bankbukás. — Az adóreformjavaslatok temetése. — Allami felügyelet vagy törvénymódosítás. — Pénzintézeti tisztviselők mozgalma. — Pénz- és értékpapírpiaç. — A gabonatozsdéről. — Különfélék. — Közgyűlési határidők. — Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok czéggjegyzéke. — Szerkesztői üzenetek.

A kriptá.

A formulák, expediensek, kibuvók és kertelések ténykorában esoda lett volna, ha a magyar jegybank dolgát nem tullanstják bele egy határozati javaslatba, mely javasol ugyan, de nem határoz, hanem a már nem szokatlan uton elodáz. A kiegyezés borzasztó nagy békáját a nemzeti bank mazába vonva merete csak odanyujtani a huzódozó országának a függetlenségi part és ezért a kuruczok nagy lármával, görögtüzzel megfogadtak, hogy vagy lesz nemzeti bank 1911-ben, vagy nem lesz kiegyezés. Kiegyezés lett ugyan, de a bank kérdése még nem dőlt el. Most fogja „tanulmányozni” a parlamenti bankbizottság.

Minden bizottság köztapasztalat szerint arra való, hogy a reá bizott dolgot végképen elstülyeszse és babona azt hinni, hogy a Fertő a legnagyobb mocsár hazánkban. Amit nálunk el akarnak posványosítani, irott malaszt sorsára juttatni, tengeri kigyóvá hizlalni, azt rábizzák egy bizottságra, kezdve a szoborbizottságtól fel egészen a bankbizottsáig. Egyetlen kivétel az adó kivető bizottság, amely gyorsan és erélyesen cselekszik. A bizottságok lélektanának legjellemzőbb sajátszerűségei: először a lassuság, másodsor a véleményeltérés, harmadszor az állandó határozatképtelenség, negyedszer az a tudat, hogy semmiképpen sem szabad azt elvégeznie, amire megbízást kapott.

Hogy az általános szabály alól a parlamenti bankbizottság sem fog kivételt tenni, arra nézve máris igen biztató jelenségek merültek fel. Hónapok előtt már megalakult, de azóta a fakirok álmát aludta. Most, hogy egy kissé ébresztgetik a sajtóban, megtudjuk, hogy egyrészt a delegációk miatt nem tanácskozhatott, másrészt pedig anyagbeszerzés okából szünetelt a munkája. Mint minden bizottság, ez is a legkorrektebb és a legelfogadhatóbb jogczimeket találja a semmittevésre.

Ebből a rettenetes nagy vervből és sietségből, amelylyel a reá bizott feladat megoldásához fogott a bankbizottság, előre sejtethjük már egész tevékenységének a tempóját és szellemét. Annyi már most is bizonyos, hogy a bizottság nem tekinti hivatásának a külön magyar jegybank 1911-re való megvalósítását, hanem egyelőre csak a tanulmányozást, illetve e tanulmányozás előkészítését. Elő akarja készíteni annak a vitás kérdésnek a tanulmányozhatását, vajjon helyes és czélszerű-e az önálló magyar jegybank?

Tehát holmi teoretikus vizsgálatba jog bocsátkozni a bizottság, előkészítő hivatását abban látván vagy sejtven, hogy elvi, akadémikus szakvéleményt kell mondani a bankközösség vagy a bankkettéválasztás üdvös és czélszerű voltáról. Pedig az ilyen teoretikus fejtegetésekre egy-két külömb egyéniséget találhattunk volna, mint a bankbizottság fiskálisait és földbirtokosait, mert a közgazdasági tudomány professzorait masutt szoktuk keresni, mint a politikus urak gazdaságilag szörnyen képzett sorában, akik között akárhányan csak annyit tudnak a bankról, hogy benne Wertheim-szekerény van és hogy a váltót prolongálni kellemesebb, mint kiízetni.

Az elméleti tanulmányozás végnelküli méreteinek körvonalai már-már kezdenek kibontakozni. Halljuk, hogy a bizottság tabellákat szerzett be vagy akar beszerezni, amelyeket ki is fognak nyomni és tanulmányozás czéljából a tagok között szétosztani. Beszerzés, kinyomatás, szétosztás, tanulmányozás: — mindmegannyi hónapot vagy két-hónapot vesz igénybe. Pedig talán joggal el lehet várni egy szakértő bizottságtól, hogy ne a kiküldése után kezdjen tanulni egy kérdést, amelynek a megoldását bizta reá az ország. Ha a jó urak csak most akarnak megismerkedni a bank kérdésének elemeivel, ugy akár tüstént bucsuzzunk el a magyar nemzeti banktól és oszlassuk fel a bizottságot. Mert ez az ország a magasabb kvótát, az ujjabb súlyos hadügyi terheket igazán nem azért vállalta el, hogy ellenérték gyanánt néhány felnött ur oktatásban részesüljön a bankügy elméletéből, hanem kiküldötte a bankbizottságot azért, hogy a kiegyezés nehéz terheinek átválalásával szemben rekompenzációkép hozzásegítsen a külön magyar jegybankhoz és ezzel az országot a pénzügyi önállóság oly rég áhitott révébe vezesse be. Ha nem értenek hozzá

bizottság tagjai, köszönjenek le; ha értenek hozzá, lássanak munkához és csinálják meg a külön bankot. Mert ez az ország egyáltalán nem arra kíváncsi, hogy miért nehéz a külön jegybank megvalósítása — amit talán már az erzsébet-téri verebek is megtanultak a hangos skrupulizálásokról és örökös fejtegetésekből — hanem arra, hogy miképpen lehet megcsinálni a magyar bankot, valamennyi nehézség ellenére. Ezt süsse ki a bankbizottság és, ha kisütötte, úgy álljon elő konkrét javaslatával, amelyek alapján az ország a magyar jegybankot megcsinálja.

Legyünk rossz proféták, de mi úgy látjuk a helyzetet, hogy ez a bizottság sem lesz jobb valamennyi atyafiánál. Meg fogja építeni szépen, diszesen, gondosan és művésziesen azt a kriptát, amelyben a nemzeti bankot, ha nem is örök nyugalomra, de évtizedes pihenőre helyezik. A sirbolton feliratul ott fog diszelegni a büszke mondás: mindent a hazáért, de még többet a hatalom birtokáért. A guvernementalitás magasztos érzete a legvadabb oroszlanokból is szelid művészembereket farag, akik kurucz érzelmeiek elnyomasával és türtőztetésével felsapnak kriptatervező művészeknek.

A szabadkai bankbukás.

— *Kiküldött munkatársunk jelentése.* —

Sajátos esettel állunk szemben, mely hasonlít ahhoz, midőn a vészharangot már a tűz csaknem teljes eloltása után kondítták meg. A *Bácskai hitelbank és zálogkölcson rt.* 1907. november havában ment felszámolásba, ami — közbevetőleg mondva — az érdekeltek egyikét sem lepte meg. A felszámolók gyorsan hozzáláttak teendőik lebonyolításához és pedig oly sikerrel, hogy f. é. február közepéig az összes hitelezők kielégítést nyertek és a mintegy egy millió korona erejéig érdekelt betevők tulnyomó része visszakarta pénzét, csupán a még le nem járt felmondások összege nincs még kifizetve, de erre is meg van a fedezet. Eltekintve tehát a részvényesek még nem tisztázott helyzetétől, *károsult nincs* és mégis február vége felé, tehát majdnem négy hónappal a felszámolás kimondása után, megkondult a vészharang és borzalmas bankbukás hírével jelentette. De nem az érdekeltek kondították meg, hanem több fővárosi napilap és talán éppen a szabadkai közönséget lepte meg leginkább, hogy ilyen borzalmasságot fedezett fel a sajtó Szabadkán, ahol már napirendre tértek az eset felett. *Füredi* Jákó volt vezérigazgató február havában bekövetkezett letartóztatása sem okozott nagyobb emóciózt, de a szenzációban dolgozó lapoknak, miután a Kardos-esetet már kimerítették, újabb „bankbukásra” volt szükségük, megírták tehát a szabadkai bankbukást, mely — e hírek szerint — ikertesvére a Kardos-afférnek és talán még szenzációsabb, mint annak idején a soproni bankbukás volt.

Valahányszor egy vidéki pénzüzetet összeroskadásáról értesülünk, személyesen igyekszünk a tényállást felderíteni és olvasóinkat az esetről a valóságnak megfelelően informálni. Így most is kiküldtük *Szabadkára* egyik szakértő munkatársunkat, hogy az esetet a helyszínen tanulmányozza.

Kiküldöttünk a felszámolás alatt álló intézet igazgatósági tagjaival, a tejelentő intézeti ügyésszel, a felszámolókkal, az intézet néhány volt tisztviselőjével, több szabadkai pénzüzet vezetőjével — olyanokkal is, akik a bukott bankkal egyenes versenyviszonyban állottak, — ügyvédekkel, az előnyomozást teljesítő *László* Géza rendőrkapitánnyal, stb. közvetlen összeköttetésbe lépett és ezek nyilatkozatainak és véleményeinek egybegyűjtése után állította össze az eset historikumát, melyet a következőkben közlünk.

A *Bácskai hitelbank és zálogkölcson részvénytársaság* egy hitelszövetkezet átalakulása folytán 1905-ben 100,000 K részvénytőkével jött létre. Az intézetnek *Füredi* Jákó volt a megalapítója, aki *Budapesten*, mint szövetkezeti ügyvezető működött. Szabadkán egybehangzó vélemény róla az, hogy okos, megnyerő modoru, bankügyekben alapos jártassággal bíró egyén.

Füredi jó helyet szemelt ki nagyratörő terveinek megvalósítására. A szabadkai gazdag bunyevácok köreiből divatba jött a bankigazgatósok és mivel eddig még nem minden gazdag bunyevác kapott igazgatósági állást, bár még sokan vágytak arra. *Füredi* ezekre vetette ki hálóját. És sikerült neki igen kövér halakat fogni. A szövetkezetnek részvénytársasággá való átalakítása tehát gyorsan ment: hamarosan megalakult az új bank s igazgatóságába két-három litteratus kivételével csupa olyan dúsgazdag ember választott be, kiknek tudománya az ábecze körét alig haladja meg. *Füredi* pedig beváltotta ígérteit. Hamarosan felállította a bank *bajmoki és bácostolyai* fiókját, létesítette az *Első szabadkai paplan- és munkásöltöny-gyár*, a *Szabadkai vattagyár*, a *Bácskai papucs és bőrpar* részvénytársaságokat, sőt egy *erdővállalatra* is bevitte a bankját. Hogy miként szerzett mindezen célokra pénzt, azt alább mondjuk el, itt csak azt említjük fel, hogy az ipari vállalatok tényleg prosperáltak, sőt most is el vannak látva megrendelésekkel, de elvesztvén hátvédüket, ingadoznak.

A bank részvénytőkéjét 100,000 koronáról csakhamar 200,000, majd 1906-ban 500,000 koronára emelték fel, de már itt *Füredi* elkövette az első baklövést. A bunyevácok ugyanis nemcsak gazdagok, de olykor óvatosak is. Az új kibocsátású részvényeket jegyezték ugyan, de már a részvényösszeg befizetésétől huzódóztak. Tényleg az 500,000 korona részvénytőkének alig fele van befizetve, az 1906. évi mérlegben azonban az összes részvénytőke befizetettnek van feltüntetve és így lett a cégbiróságnak is annak idején bejelentve. A mahináció pedig akként vitetett keresztül, hogy a részvényjegyzők által be nem fizetett összegekkel, mint folyószámla-kölcsönökkel terhelték meg az illetőket, ami az 1906. évi mérlegből is kitűnik, amely a váltókkal és kötvényekkel nem fedezett, tehát pusztán folyószámlabeli tartozások összegét 361,000, az előlegek összegét 261,000 koronában tünteti fel. A jegyzett részvénytőke jelentékeny részének be nem fizetése azonban legkevésbé sem aggasztotta *Füredi* vezérigazgatót. Boldog idők jártak még akkor a pénztkereső vidéki pénzüzetekre, melyeknek nem is kellett a pénzt keresni — *kinálták* azt mindenfelől. A *Bácskai hitelbank* pedig éppen bőven részesült — *gazdag igazgatósági tagjainak személyes kezessége mellett* — az áldásban, hitelét nemcsak a budapesti, de a visszleszámitással foglalkozó szabadkai nagyobb bankoknál is ugyancsak igénybe vette. Így került pénz nemcsak a váltó- és jelzálogkölcsonüzlet céljára, de az ipari alapítások hitelígyényeinek fedezésére is, melyek részvénytőkéi valószínűleg szintén csak papíron léteznek.

Azonban 1907-ben beborult az ég a pénzüzetek felett és a visszleszámitoló pénzüzetek a *Bácskai hitelbankot* is

szorongatni kezdték. A pénztörzások teljesen elzárultak, a fizetési határidők pedig a gyorsvonat sebességével közeledtek. 1907. év október vége felé már annyira prekariussá vált a helyzet, hogy a vezérigazgató kénytelen volt a helyzetet az igazgatóság tagjai előtt feltárni, őket rábírnival igyekeztetve arra, hogy a saját számlájukra vegyenek fel 100—150 ezer korona kölcsönt a bank részére. De az eddig kezesbárányok egyszerre csökönnyösökké lettek, hitelgényük latba-vetését megtagadták, sőt *Sztipics* Fábán, a legvagyonosabb igazgatósági tag leköszönt állásáról. E lemondás híre főleg azokat a szabadkai pénztintézeteket döbbenette meg, melyek a bankkal visszleszámitolási viszonyban állottak. Ezek most teljesen megvontak a banktól minden hitelt és követeléseik rendezését kívánták. *Füredi* még egy kísérletet tett, hogy a legtávolgobb lukat betömhesse. 32,000 korona takarékbetétről szóló álbetét könyvecskét állított ki *Haas* Manó nagyváradai kereskedő nevére, azzal, hogy *Haas* a könyvecskét zálogosítsa el és az összeget szolgáltatassa be a Bácskai hitelbanknak. *Haas* azonban nemcsak nem volt képes a betéti könyv elzálogosítása útján pénzt szerezni, de hamarosan csődbe jutván, a nevére kiállított betétkönyvet csődvagyonába leltározta be. Már a felszámolás folyamata alatt a *Haas*-féle csőd tömeggondnoka be is mutatta a könyvecskét kifizetés végett a bank felszámolóinak, de ezek csakhamar konstatálták, hogy a 32,000 korona betétnek az intézetkönyveiben semmi nyoma nincs, következésképp, nem is fizettek ki egy fillért sem. *E manipuláció következtében tehát senki semmivel sem károsult.*

Mikor *Füredi* látta, hogy nincs menekvés, az Osztrák-magyar bank szabadkai fiókjának főnöke előtt feltárta a bank helyzetét, aki aztán a szabadkai pénztintézeteket tanácskozásra hívta meg. Ezt megelőzőleg azonban a bank igazgatósága *Kovács* Jánossal, a Délmagyarországi „Merkur” váltóüzlet rt. igazgatójával, aki kiváló könyvszakértőnek van elismerve, megvizsgáltatta az intézet könyveit. Kitént ekkor, hogy a könyvekben szabálytalanságok fordulnak ugyan elő, de egészben véve hiteleseknek ismerhetők el. Ezen és más vizsgálatok megállapították továbbá, hogy a váltó- és jelzálogkölcsön-anyag tulnyomó részben jó: megállapították, hogy a bank három évi vesztesége mintegy 185,000 koronára rug, mely a részvényőket terheli. Ezek folytán a szabadkai pénztintézetek, az Osztrák-magyar bank és a Magyar általános hitelbank támogatása mellett, a szabadkai piac érdekében, hajlandóknak nyilatkoztak a felszámolás kereszttulvitelére, ha a felszámoló bank igazgatósági tagjai a netáni hiányokért 500,000 korona erejéig egyetemleges kezességet vállalnak. Mivel pedig erre az igazgatósági tagok készeknek nyilatkoztak, a felszámolással a Szabadkai takarékpénztár és népbank, a Délvidéki közgazdasági bank, a Szabadka és vidéki kereskedelmi rt. és a Kereskedelmi iparbank, a pénztárkezeléssel pedig a „Merkur” bizattak meg. Mindezek az intézkedések a Bácskai hitelbank rt. közgyűlésének a felszámolást kimondó határozatában gyökereznek.

A felszámolók 1907. november vége felé kezdték meg működésüket és, hogy a lebonyolítást megkönnyítsék, a lejárt váltókat a részes pénztintézetek veszik át és így a váltóadósok tartozásaik egyszerre való visszafizetésétől menekülnek. A hitelezők igazolt követeléseik már mind ki vannak egyenlítve, a betevők jó része is megkapta pénzét, csupán a kézzizálog-üzlet lebonyolítása szenved halasztást folyó évi június haváig. A mai számítások szerint *sem a hitelezők, sem a betevők egy fillérrel sem károsulnak*, a részvényesek azonban 30—40% veszteséget szenvednek, míg az igazgatóság tagjai által felajánlott fél millió korona biztosíték igénybevételére nem lesz szükség.

Midőn már a lebonyolítás szinte végéhez közelgett, újabb incidens merült fel. Ezt *Buchwald* Lázár ügyvéd, a

bank volt ügyészének és igazgatósági tagjának *Füredi* Jákó ellen tett bűnügyi feljelentése szülte. Ez a feljelentés okozta a hírlapi vészharangozást. *Buchwald*, — a szabadkai közvéleményt idézzük, — az ugynevezett „ügyefogyott” ügyvédek közé tartozik. Valamennyi pere elfogyott és kizárólag a Bácskai hitelbanknál ügyészi és igazgatósági tagsági minőségben megkeresett évi néhány ezer koronából élt. Fájlalta tehát az intézet bukását és mindenképpen azon volt, hogy ne a felszámolás, hanem a csőd mondassék ki, azt remélve, hogy kereszttulviszi tömeggondnokká való kineveztetését. Mint-hogy pedig *Füredi* vezérigazgató a felszámolás kimondása mellett foglalt állást, a két jóbarát meghasonlott egymással és *Buchwald* bosszúterveken törte fejét. A bosszúállásra az alkalmat a *Haas*-féle álbetétkönyv titkának kipattanása meg is adta és mikor ez kitudódott, *Buchwald* azonnal megtette feljelentését *Füredi* ellen magánokirat-hamisítás miatt. *Más feljelentés nem történt*, a *Buchwald*-féle feljelentés alapján hivatalból megindított bűnügyi eljárásról pedig az a szabadkai jogász-közönség véleménye, hogy az beszüntetéssel vagy felmentéssel fog végződni.

Ez a Bácskai hitelbank és zálogkölcsön rt. bukásának története. Látunk egy bankbukást, melynél a gazdag részvényesek csekély veszteséget leszámítva, senki sem karosodik; özvegyek, árvák, napszámosok nem fognak sirni pénzüket után és talán csak *Füredi* Jákó fogja siratni szerencsétlen alkotását. Tanulság természetesen sok rejtőzik a dologban; ezt vonják le azok, akiket illet; de a vészharang kongatására, a szokásos felajdulásra, ezuttal csakugyan nincs semmi ok.

Az adóreform-javaslatok temetése.

Sohasem törpültek annyira értéknélküli frázisokká *Wekerle* nagy mondásai, mint az adóreformok kérdésének fejtegetései és a tényleges eredmény egybehasonlítása alkalmával. *Wekerle*, mar mint a szabadelvű kormány pénzügyminisztere, számtalanszor tett ígéretet az adóreformok megvalósítására nézve s mindannyiszor szinte esküt tett arra, hogy az általa kontemplált reformok minden megvalósítható követelményt ki fognak elégíteni, nevezetesen pedig ki fogják elégíteni az igazságos megadóztatás szempontjából támasztott követelményeket, azaz benne lesz a reformban a létminimum, a progresszió, a tulságos adóterhek mérséklése és ami földolgozható, könnyen áttekinthető, tiszta világos törvények lépnek annak az utvesztőnek helyébe, amelyet szövevényes adótörvényeink alkotnak.

Adóreformjának alapvető munkálatait *Wekerle* már régen elkészítette és hogy ezek mennyire feleltek meg az általa tett ígéreteknek, eléggé kiténik abból, hogy utóda, *Lukács* László nem merte az ezen alapokon felépült reformjavaslatokat a törvényhozás elé terjesztetni s éveken át huzta-halasztotta a dolgot. Végre azonban a rossz kiegyezés és a kétszázalékos kvóta-emelés okozta általános elkeseredés rákényszerítette a miniszterelnököt számtalanszor ígért reformjavaslatainak beterjesztésére, melyek közbevetőleg mondva, már rég készen heverték fiókjában. De a bölcs státusférfit és a kiváló pénzügyi kapacitást sohasem számította el magát annyira, mint ép ez alkalommal és nimbuszát még a rossz kiegyezés sem tépte meg annyira, mint az adóreform ügye.

Wekerle azt hitte, hogyha néhány tetszetős dolgot belekever törvényjavaslataiba, ha nevezetesen lesz azokban valami szerényke létminimum és egy derékba tört progresszió, ha eltörli a II. osztályú kereseti adót és az általános jövedelmi pótdadót, a nemzet ujongani fog örömeiben és az eléje tárt zürzavaros törvényjavaslatokban, melyekről egy képviselő és volt miniszter azt mondja, hogy hetekig való tanulmányozás után sem volt képes megérteni, észre sem

veszi, hogy azok tulajdonkép adóemeléseket, szigorításokat s az önkényre méginkább módot nyújtó sérelmes rendelkezéseket tartalmaznak. Ebben — mondjuk — a miniszterelnök rendkívül esalódott. Csakhamar kitűnt, hogy Magyarországon rendkívül sok az adókapacitás, tulajdonkép a multbeli szekaturak hatása alatt majdnem minden adózó azzá vált. A reformjavaslatok több, mint tíz évig készültek, de az ország azok alapos megbiralásával két hónap alatt elkészült. Soha kormánykezió ellen minden oldalról annyi felszólalás nem történt, országos egyesületek, kamarák és más érdekepviseletek hallattak szavukat, több-kevesebb részletességgel bonczolva fel alkatrészeire *Wekerle* operátumát. És e felszólalások, a javaslatok egy-két előnyének felemlítése mellett, azok tömérdek hátrányos, sőt sújtó intézkedéseit soroltak fel, oly nyomós érvekkel támogatva véleményeiket, melyekre büszke lehetne az adópolitikusokban oly gazdag Németország is. És nem hangzott el egyetlen hang sem, amely a javaslatoknak legalább megközelítőleg czélszerű voltát vitatta volna, sőt olyanok is, akiket maga a miniszterelnök kért fel egyik-másik adójavaslatának megbiralására, a nagyközönség köreiből felhangzott elítélő észrevételek mellett toglaltak állást.

Szerintünk azonban legnagyobb súlylyal a városok február 26-án *Budapesten* megtartott kongresszusának véleménye esik a mérlegbe. Két okból tartjuk e véleményt a legnagyobb súlylyal bírónak. Az egyik ok az, hogy míg az érdekepviseletek által kifejezésre juttatott vélemények a közvetlen adózók köréből származnak, a városok kongresszusi képviselői az adóterhek által csak kis mértékben érdekeltek, minél fogva ezek véleményére nem lehet ráfogni, hogy azok az örökké elégedetlen adózók önzéséből fakadtak fel. Ehhez járul, hogy a városok kongresszusi képviselői: polgármesterek, főjegyzők, tanácsosok, számvevők stb. hivatali állásuknál fogva a kormánytól többé-kevésbé függő helyzetben állanak, minél fogva ezek elítélő véleményére sokkal nagyobb súlyt kell helyezni, mint azokra, melyek a kormánytól teljesen független polgárok köréből erednek. A másik ok az, hogy a kongresszusban résztvevő 114 város kétségkívül az ország közvéleményét képviseli. Ez a közvélemény pedig nem a fővárosban, nem ékes szónoklatok hatása alatt keletkezett, hanem az egymástól távol fekvő városokban, tehát az ország minden részében, összebeszélés, előzetes tanácskozások, írásbeli megbeszélések nélkül, spontán nyilvánult meg és pedig ami legfontosabb, a különböző helyeken létrejött vélemények teljesen egybehangzóak és legteljebb a nüanszokban ternek el egymástól.

Es ezek a vélemények *Wekerle* adóügyi javaslataira nézve teljesen lesújtók és lesújtók különösen azon részletek tekintetében, melyeket a miniszterelnök az adózókra nézve különös előnyökként igyekezett feltüntetni. A kongresszuson elhangzott felszólalásokból, de különösen az egyhangulag alkotott határozatból most már mindenki világosan láthatja, hogy a kontemplált adóreformok mai adózási rendszerünknek nem az adózók érdekei szempontjából való modern alapokra helyezését, hanem nagyrésztben az évtizedek óta kifogásolt mai adórendszerünk hibáinak részint eltakarását, részint súlyosbitását jelentik. Amint említettük, az adóreform-javaslatokat tárgyzó számos birálat látott rövid két hó alatt napvilágot, de ezek egyike sem derítette fel a javaslatok hiányait oly világosan, annyira közérthetően, mint a városok kongresszusa által alkotott határozat, mely egész terjedelmében a következő:

I. Az adóreform javaslatok bevallott czéljukat: a szegényebb néposztályok tehermentesítését és a fundált jövedelem megfelelően erősebb megadóztatását nem valósítják meg.

A reform által megvalósítani kívánt *jövedelemadó*t tekintve, amely helyes a fokozatos jövedelemadó eszméje, mégis megállapítandó, hogy:

1. a 600 koronában megállapított adómentes létminimum túlalacsony, különben is helytelen annak egységes megállapítása, mert mellőzi a helyi viszonyoknak megfelelő különböző fokozatokat és így a városi lakosság szempontjából annak gyakorlati alkalmazhatósága teljesen kizártnak mutatkozik.

2. A javaslat az együttes adózás elvét tulzamba viszi, midőn a megadóztatás alkalmazását nem szorítja a házastársakra. Ezáltal indokolatlan terhet ró éppen a szegényebb munkalkodó osztályokra.

3. A jövedelemadó fokozatainak a megállapítása helytelen, amennyiben az adóterhek az alsó- és középfokozatokban, rohamosan emelkednek, aminek következtében a jövedelemadó mindenkor jóval felette áll az osztrák jövedelemadónak, holott a hazai jövedelemadóterhek az osztrák adóterhet versenyképességünk megóvása czéljából már csak azért sem haladhatja meg, mert az osztrák hozadéki adók és különösen az osztrák kereseti adó terhe amúgy is csekélyebb a reform által tervezettnél.

4. A javaslatnak a bevallásra, az adókitetés és jogorvoslati eljárás egész menetere, különösen az adózók könyveinek megvizsgálására, a tanukra és szakértőkre vonatkozó szabályai az adózó közönség indokolatlan zaklatását foglalják magukban.

5. A javaslat a humanus és szociális szempontokkal ellentétben mereven elzárkózik attól, hogy a családi körülmények és rendkívüli csapások az adózásnál kellő figyelemben részesüljenek.

6. A jövedelemadó kontingentalasa teljesen ellenkezik annak természetével és csakis a kincstár érdekeit védi. Nem gondoskodik arról, hogy az esetben, ha az adó eredménye a főösszeget meghaladja, a többlet az adóterhek megfelelő leszállítására fordíttassék. Masfelől a kontingens túl magas és a potkivetés minden valószínűség szerint be fog következni, ami a jövedelemadó különben is magas terhet még tetemesen fokozza.

A földadó tervezett reformja czéljának meg nem felel, mert nem gondoskodik a téves osztályozás, valamint a jövedelmi fokozatok tekintetében fennálló aránytalanságok kötelező és hivatalból való megszüntetéséről, az adó kulcsát más foglalkozási körök rovására indokolatlanul leszállítja és noha a jövedelemadót, annak természetével ellentétben, kontingentálja, a földadó minimális főösszegét nem állapítja meg.

A házadó körében a házostályadónak éppen legalsóbb osztályai emelkednének és a házadó-körzetek veszedelmes expediensének alkalmazása egyfelől mesterségesen kiterjeszti a házbéradó alkalmazását, masfelől lehetővé teszi azt, hogy a megadóztatás tekintetében egy és ugyanazon község területén nagy egyenetlenségek alljanak elő.

A házbéradó kulcsa továbbra is túl magas marad, ami fokozza a lakásdrágaságot és kizárja annak a lehetőségét, hogy a községek a hazak jövedelmét saját háztartásaik czéljára a szükséges mérvben igénybe vehessék.

A városok erőteljesebb fejlődése érdekében elhagyandó azon megkülönböztetés, mely az ideiglenes adómentesség tartama tekintetében a még beépítetlen helyeken és a lebontott épület helyén emelt épületek között tervezetik.

Az általános kereseti adó terhe, tekintettel arra, hogy ezen adóment a javaslat szerint a jövedelem kötelező bevallására és megállapítására van alapítva, túl magas, ezen adó 5%-os kulcsa veszélyezteti kereskedelmünk és iparunk produktivitását és versenyképességét, az értelmiségre kirótt 4%-os adókulcs pedig ezen foglalkozásokkal arányban nem álló terhet képvisel. De ezenfelül

1. Indokolatlan és igazságtalan teher többletet jelent a kereskedelem és ipar szempontjából az, hogy a kereseti, valamint a jövedelemadó kivetése mindenkor az előző év tiszta nyeresége alapján történik és a korábbi évekből eredő veszteség levonása nincs megengedve.

2. A minimális tételek intézménye ezen adóment keretében fenn nem tartható és azoknak a mai állapottal szemben bármilyen emelése indokolatlan.

3. A jövedelemadó kivetésére alakított bizottságok, amelyekben a kereseti adó alá tartozó adózók csak csekély mértékben vannak

képviselve, nem bizhatók meg a kereseti adó kivetésével és arra csak oly külön bizottságok lehetnek hivatva, amelyekben a tagok többsége a kereseti adó alá tartozó adóalanyok, első sorban tehát a kereskedelem és ipar köréből vétetik.

4. A kereseti adó főösszegének megállapítása még az átmenet 3 évére sem helyeselhető és különösen nem annak 28 millió koronában történt megállapítása.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójának a jövedelemadó alkalmazása útján történt emelése teljesen indokolatlan és ezen vállalatok mai (13%-os kulcsu) adója a felső határa azon adóterheknek, amelyet a vállalkozás a gazdasági élet lényeges kára nélkül még elviselni képes.

Az adóalap megállapítására vonatkozó szabályok nincsenek kellő tekintettel a vállalatok valóságos üzleti eredményére és így különösen helytelenítendő, hogy a javaslat az adót az előző üzleti év eredménye alapján állapítja meg, a korábbi évekből eredő veszteségek levonását pedig kizárja.

Az adó kivetésére, a 25%-os adópótlék előírására és a pénzügyi hatóság eljárására vonatkozó szabályok e vállalatok kereseti adója körében is merőben indokolatlanok.

Lényeges hiánya a javaslatnak, hogy az önadóztatást e téren teljesen megszüntetni kívánja.

Végül teljesen elhibázottnak mutatkozik a javaslat azon intézkedése, amely a 8%-nál magasabb kamat szedését a kereseti adó kulcsának 5%-os felemelésével kívánja sujtani, amennyiben ez az intézkedés az uzsora eseteinek csökkentését elérni nem fogja, sőt arra vezet, hogy a hitel igénybevételét megnehezítse és azt megdráítsa.

A tőkekamat és járadékadó mai kulcsának a kölesönkötvények, előbbiségi kötvények és záloglevelek tekintetében tervbevett fentartása helytelen.

A szolgálati viszonyból származó illetmények és ellátások adóterhe az adókules leszállítása daczára, az adóalapnak, a lakásbér és egyéb pótlékok figyelembevétele útján történt kiszélesítése következtében nő és ekként különösen a nem állami köz-, valamint a magánalkalmazottak adózási helyzete rosszabbodik, ami újból a kereskedelem és ipar, valamint általában a városi lakosság helyzetére van káros visszahatással.

A városi lakosság helyzetén tehát a reform épen nem fog könnyíteni, sőt midőn egyfelől a földadó kulcsát leszállítja s a föld megadóztatását általában csökkenti, az ekként előállt hiányt pedig részben más osztályok erősebb igénybevétele útján kívánja feleltetni, másfelől pedig a kereseti és jövedelmi adókat lényegesen fokozza, oly új terhet ró az amúgy is aránytalanul megterhelt városi lakosságra, amely annak teherviselő képességét messze túl haladja.

II. A községek és különösen a városok pénzügyi helyzetén a reformjavaslat egyáltalán nem segít.

Célravezető egyenesadóreform a községi adózás egyidejű reformja nélkül nem képzelhető, ez pedig másképp nem lehetséges, mintha legalább is az ingatlan terhelő hozadéki adókat az állam a helyi adóztatás céljára engedje át. A pótdadók a községek mindinkább fokozódó szükségleteit nem képesek fedezni és állami egyenes adórendszerünk aránytalanságait szinte az elviselhetetlenségig fokozzák.

Azt a lehetőséget pedig, hogy az aránytalanságok legalább részbeni csökkentésére a városi háztartásba a fokozatosság bevitéssék s e célra első sorban a jövedelemadó után legyenek pótdadók kivethetők, a tervezet indokolatlanul kizárja.

Az előttünk levő reform a föld és házadónak még részleges átengedését sem tervezi, csupán az indokolás tartalmaz egy teljesen homályos ígéretet, és annak a kilátásba helyezését, hogy a városok a bor- és husfogyasztási adó bizonyos százalékában fognak részesülni. Egy előző kormány alatt a bor és husfogyasztási adó teljes átengedése vétetett tervbe és ma, midőn a városok közélémezésének érdeke a husfogyasztási adó teljes eltörlését teszi szükségessé, nem elégítheti ki a városokat a bor és husfogyasztási adóban való meg sem határozott reszesedés bizonytalan ígérése.

Annál súlyosabban érinti a községi adózás rendezésének a mellőzése a községi háztartásokat, mert a javaslat a földadókataszternek kiigazításával, a házadókataszter készítésével és nyilvántartásával, a vonatkozó összes változások helyszíni felvételével, a felek helyett a különböző adóvállalásoknak elkészítésével, a bevallott adatok helyességének a helyszíni felülvizsgálásával és számos hasonló rendelkezéssel, újabb igen lényeges terheket hárít a városokra.

Az általános teherviselés elvével nem egyezik meg, hogy a köztisztviselők a községi adózás terhei alól mentesíttessenek és a pénzügyi nehézségekkel küzdő községek háztartásának könnyítése érdekében megállapítandó a köztisztviselők községi adózási kötelezettsége.

Mintán végül állami egyenes adóink reformja az adóteher igazságosabb elosztását csak úgy valósíthatja meg, ha az önkormányzati adózás rendszerét legalább részben az állami adózástól független önálló alapokra fekteti, multhatatlanul szükségesnek tartja az értekezlet, hogy a tervezett állami adóreform az önkormányzati adózásra vonatkozó reformjavaslattal együttesen terjesztessék elő.

Mindtárcra való tekintettel kimondja az értekezlet, hogy a benyújtott adó-reformjavaslatok jelen alakjukban sem a községi pénzügyek, sem az adózó közönség helyzete szempontjából el nem fogadhatók és hogy azok érdemleges tárgyalásuk előtt a megjelölt irányokban gyökeres átdolgozásra szorulnak. Elhatározza az értekezlet, hogy a szükségesnek elismert módosításokat részletesen indokolt emlékiratban a kormányhoz, valamint a képviselőházhoz felterjeszti.

E határozat elolvasása után, azt hiszszük joggal irhattuk cikkünk fölé, hogy a városok kongresszusa az adóreformjavaslatok temetése volt. Lehetetlenek tartjuk ugyanis, — habár a koalíciós kabinet hozzászoktatott sok lehetetlen dolog keresztülrészakolásához — hogy a kormány továbbra is fentartsa ama törvényjavaslatokat, melyeket az ország közvéleménye oly hangosan és annyi alapos-sággal megokolva elítél. *Wekerle* nimbuszának teljes szertefoszlását eredményezné és beláthatatlan következményekre vezetne e javaslatok keresztülhajtása.

Sajnáljuk azonban, hogy arról a disszonáns hangról is meg kell emlékeznünk, mely a városok kongresszusának osztatlan helyesléssel találkozó határozatába belevegyült. Tudják olvasóink, hogy a városok polgármesterei által már két ízben megtartott kongresszuson újra, meg újra felvetett az az indítvány, hogy a városok jogosíttassanak fel a betétkamatadó után községi pótdadó kivetésére. Ez indítvány hátrányos, sőt káros voltának kifejtése végett annak idején számos cikk jelent meg lapunk hasábjain, melyekkel teljesen egybehangzó álláspontot foglalt el az ügyben az akkori kormány is és a polgármesterek kongresszusának e tárgyú felterjesztéseit figyelmen kívül hagyta. Most a városok kongresszusán *Szentpály* István dr., Miskolc város polgármestere újból feltámasztotta a már eltemetett eszmét és a határozati javaslatot azzal kívánta kiegészíttetni, hogy a városok jogosíttassanak fel a tőkekamatadó után 5%-os községi pótdadó kivetésére. Ezen indítványhoz senki sem szolt hozzá, mindazonáltal annak elfogadását a tanácskozá-sok befejeztével *Bárczy* István elnök enuncziálta. Újból megteszi tehát az indítvány az utat a kormányhoz, reméljük, sőt tudjuk, hogy ez alkalommal is siker nélkül. Ez okból nem is helyezünk arra semmi súlyt és e pótdítvány elfogadása miatt nem vonunk le semmit a kongresszus érdeméből, mely teljesen a közérdeknek szentelte munkalkodását.

A magyarországi magánvasutak kiküldöttei szintén állást foglaltak az adóreform ellen. Az e tárgyban tartott konferencián száznegyvenkét magánvasut képviseltette magát. Az értekezleten *Fábry* Sándor dr., az Arad-csanádi egyesült vasutak igazgatója elnökölt. *Jellinek* Henrik, a budapesti közúti vasut igazgatója terjesztett elő egy memorandum-

tervezetet, melyet előzetes megbízás folytán készített. Beható tanácskozás után elfogadták az előterjesztett memorandum-tervezetet, melyet legközelebb fognak a kormánynak átnyújtani. A memorandumban arra kéri a kormánynak, hogy a vállalati adót, amely a magánvasutakra épp úgy, mint más magánvállalkozásra tíz százalékban van megállapítva és az ugyancsak öt százalékban megállapított jövedelmi adót megfelelő módon mérsékelje, amint ez az adó-reform tervezetében a szénbánya-vállalatokra kontemplálva is van. A kérelem legfontosabb része az, hogy a jövedelmi adó legyen mérsékeltebb és tíz százalék helyett öt százalékban állapítsák meg.

Állami felügyelet vagy törvénymódosítás.

Ismét felszínre került a pénzüzetek állami felügyeletének kérdése. Ismét faj némelyeknek a betevők feje. Nem is csoda. Hiszen a főfajás legtöbbször a gyomortól jön és a Kardosok bankjának viselt dolgai csakugyan alkalmasak arra, hogy egészséges gyomor elromolják tőlük. Ha most a betevők érdekét állami felügyelettel akarnók megvédeni, ez egy esetpet sem volna okszerűbb eljárás annál, mint ha a főfajást ervagással akarnók meggyógyítani.

Különbén a pénzüzetet és a betevő dolga a *magán-bizalmon* alapszik, a feltételek megállapítása *magánszerződés jellegevel* bír, tehát itt az állami beavatkozás nem lenne indokolva. Az államnak kétségkívül meglévő legfőbb felügyeleti joga csak odáig terjedhet, hogy kellő körültekintéssel törvény alkotassék a sokszor tudatlan, de mindenkor jóhiszemű betevő érdekeinek megóvására.

Az már most a kérdés, hogy mi a legcélszerűbb mód az érdekek megóvására? Szerintem egy egyen érdekét vagy maga az illető óvja meg vagy más eszközli ezt. Saját érdekét mindenki jobban képes megóvni, mint a másét, ezt bizonyítani is felesleges. A betevőre kell tehát bízni érdekeinek megóvását, de hogy azt miképen eszközölje, a kereskedelmi törvényben kellene szabályozni.

Nagyon természetes, hogy minden egyes betevő a pénzüzetet ügyeit nem irányíthatja, mert akkor e jogok gyakorlása felett örökös viszály lenne a betevők és az igazgatóságok között, sőt mint hitelezők jogokat vindikálnának maguknak a visszleszámitoló intézetek is. Sok dirigens között gazda nélkül maradnának az intézetek. Az azonban szerintem legcélszerűbbnek látszik, ha az intézet két vagy három legnagyobb betevője, ha az illető év végén ilyen betétje volt és ez még a közgyűlés idejében is bent van, a közgyűléseken megjelenési és tanácskozási joggal ruháztatnék fel. Megadható volna nekik azon jog is, hogy az igazgatóság és a felügyelő-bizottság az ő kérésükre lenne köteles rendkívüli közgyűlés összehívása iránt intézkedni, amint az az alaptörke $\frac{1}{10}$ -ed részét képező részvénytulajdonosoknál is meg van.

Még az egész kereskedelmi törvényt sem kellene át-dolgozni, megtörténhetnék ez novelláris uton is. Ugyis divatba jöttek az egyszakaszos törvények! Az eszmét felvetettem, ha érdemes, méltóztassanak vele foglalkozni.

(Nyírbátor).

Székely József
pénzüzeti igazgató.

Pénzüzeti tisztviselők mozgalma.

≠ Nagy türelem kell hozzá, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzék még valaki. Mert amikor mindenki szervezkedik a maga erkölcsi és anyagi jólétének biztosítása érdekében, hát az az intelligens tabor, amely a pénzüzeteket szolgálja, csak panaszkodik, csak dörmög, csak sóhajt és sópánkodik — de nem tesz semmit. A bírák szervezkednek, az

állami tisztviselők tömörülnek, az orvosok szövetkeznek, a magántisztviselők hatalmas egységgé tömörülnek: csak a pénzüzeti tisztviselők nem képesek megtalálni az összetartozóság azon pontjait, amelyekre helyezkedve kezét szoríthatnának.

Elmélkedve azon ok, illetőleg okok fölött, amelyek abban bizonyára döntő szerepet játszanak, azt hiszem, hogy helyesen állapítom meg a diagnózist, ha azt állítom, hogy a pénzüzeti tisztviselők szerveztlenségének az oka abban van, hogy tartanak tőle, miszerint az igazgatóságok majd rossz néven veszik, esetleg talán még olybá is nézik, mintha ellenük szervezkednék a tisztviselőség. Ez azonban nagy tévedés. Tévedés először is azért, mert a tisztviselő nem rabszolga és ha mint önérzetes ember azt kívánja, hogy munkáját kellő méltánnyal és megbecsüléssel honorálják, még nem tett semmit, ami a fegyelemben, a szolgálati tisztességben, a köteles hűségben és diszciplínában ütközik. Az igazgatóságok nem kívánják és nem kívánhatják, hogy tisztviselők meghunyászkodjanak. Nem kívánhatnak tőlük többet, mint a kifogástalan munkát, a becsületet, szorgalmat: teljes odaadást: de nem azt, hogy schweigen und weiterdienen! Igaz ugyan, hogy a Pénzüzeti tisztviselők országos egyesületének multkori közülésében, egyik-másik beszéd sorai között volt valami, ami körülbelül így hangzott: Maul halten! Hanem ennek is a budapesti banktisztviselők az okai. Olyan szervezetenül és olyan készületlenül még soha nem kezdtek semmit, mint a fővárosi banktisztviselők kezdték azt a mozgalmat, amely a Pénzüzeti tisztviselők országos egyesületének közgyűlésén roppant nagy fiaszkót szenvedett. Nem is lehetett másképp. Először azért, mert a mozgalmából hiányzott a kellő tartalom; másodsor azért, mert aki győzni akar, annak lelkes taborának kell lenni. Azok, akik a budapesti banktisztviselők legutóbbi mozgalmában voltak vezető részesek, nem tudták megmondani, hogy mit akarnak. Apró, elmosódó, csak ennek, vagy annak kellemetlen apróságokból nem lehet olyan programot csinálni, amely lelkesítsen, amely tábortba vigyen sokakat és biztosítsa az elszánt lelkesedést. Akinek nincsen programja, az ne szervezzen pártot. Akinek nincsen baja, ne apelláljon az orvosra.

Ezek voltak az okai annak, hogy a budapesti banktisztviselők mozgalma rokonszenvet nem keltett, számottevő híveket nem toborzott össze. A veresége nem is lehetett más, mint nagyon csufos. Az a hang, amelylyel ellene szóltak nem lehetett más, mint lekicsinylő, vagy — amint azt egy időközti pénzüzeti folyóirat is tette — lesajnálta az egészet, ironikus hangon, a sárka földig!

Milyen más az a mozgalom, amelyet a vidéki pénzüzeti tisztviselők indítottak?! Ennek van tartalma. Rokonszenves, mert igazságon alapul és valódi bajokra mutat rá.

A vidéki pénzüzetek tisztviselői mindenekelőtt azt tüzték ki céljukul, hogy *megteremtik nyugdíjukat!* Ez mindjárt kezdetben olyan rokonszenves volt az igazgatóságok előtt, meg annyira helyesnek, jogosnak és igazságosnak tűnt fel előttük, hogy egy vidéki pénzüzeti igazgató volt az, aki az Országos szövetségben ennek az érdekében szót emelt. Sőt tovább megyek, azt is elmondhatom, hogy a vidéki pénzüzetek igazgatóságai előtt azért is rokonszenves a tisztviselőknek nyugdíjügyi mozgalma, mert belátják, hogy maga a vidéki intézet nem gondoskodhatik kellőképpen tisztviselőinek az ellátásáról. A vidéki pénzüzetek igenis örömmel látják tisztviselőiket abban fáradozni, hogy szolgálatra képtelen állapotukban el legyenek látva egy az intézet kötelékén kívül álló vállalat által, mert maguk a vidéki intézetek ezt méltóan és kellőképpen nem tehetik, illetőleg közülok csak igen kevés teheti.

Hasonló módon rokonszenves a vidéki pénzüzetek igazgatóságai előtt a tisztviselők mozgalmanak az a része,

amely a szolgálati pragmatika ügyében indult. A vidékiek ebben is nagy előnyben vannak a fővárosiakkal szemben. Most a fővárosi nagy bankoknál van szolgálati szabályzat, van legalább is valamiféle szervezet, amely megállapítja a tisztviselő jogait, kötelességeit és előmenetelét. A vidéken csak nagyon kevés intézetnél van. Ennek az oka pedig nem az igazgatóságok mulik, hanem a vidéki intézetek igazgatóságainak a szervezetén. A vidéki pénzügyintézetek igazgatóságai — mint tudjuk — tiszteletbeli állások. Aki azokban benne van, az csak nagyjából üresidejét tölti az intézetben. Rendszerint csak arra ér rá, hogy ott elvégezze az intézet vezetésével járó teendőket, de nem látja, és nem érzi, hogy a tisztviselőnek más is dukál, mint elsején a havi fizetés. Nem azért nincsen a vidéki tisztviselőknek szolgálati szabályzatuk, mert az igazgatóságok idegenkednek tőle, hanem nem is gondolnak rá, vagy ha éppen figyelmezteti is rá valaki, hat nem igen látnak hozzá, mert nagyon távol esik munkakörüktől, és nem tudják mindenütt megérteni teljesen, hogy mi is az, amit a tisztviselők szolgálati szabályzatban kérnek. Ahol olyan az igazgatóság, hogy több időt szentelhet munkájának, hogy ráér a tisztviselők sorsára is gondolni, ott van már a vidéken is szolgálati szabályzat. Van, még pedig itt-ott nagyon szép, okos és helyes! És ha nem szerénytelen a felhívásom, és a tek. szerkesztőség megengedi, én azzal a kéréssel fordulnék itt vidéki társaimhoz, közöljék a Magyar Pénzügy hasábjain, kivonatolva szolgálati szabályzatukat! Érdekes dolgok jutnak majd közre. Majd meggyőződnek róla a pénzügyintézetek struczmadár vezetői, hogy sok, igen sok vidéki intézetben van már szolgálati szabályzat, még pedig jó, humánus és a tisztviselőre nézve méltányos!

Innen van, hogy a vidéki pénzügyintézeti tisztviselők mozgalmának az a része, amely a szolgálati szabályzatok életbe-leptetésére vonatkozik, a vidéki pénzügyintézetek igazgatóságainál ellenkezésre nem talál, — sőt rokonszenves és támogatott.

A vidéki pénzügyintézeti tisztviselők mozgalmának harmadik része az önművelődésre vonatkozik. A tisztviselők legjava azt óhajtáná, hogy ne ragadjon rá a vidék pora, hanem hadd fuja azt le időközönként a kiművelés üde szellője. Ezt sem ellenzik az igazgatóságok. Ők maguk is jól tudják, hogy mennél nagyobb a tisztviselő tudása, annál többet ad magának az intézetnek. De maguk az igazgatóságok nem érnek rá arra, hogy tisztviselőiket pótlólagos kiműveléséről gondoskodjanak, hanem a tisztviselőket szívesen támogatják erre irányuló törekvéseikben.

A vidéki pénzügyintézetek tisztviselőinek mozgalmának nem is végződhetik olyan fiaszkóval, mint végződött a fővárosiaké. A vidékiek mozgalmának van tartalma, és ez a tartalom rokonszenves.

Csak maguk a tisztviselők ne lennének elfásultak. A vidék mozgalmának az a baja, hogy a tisztviselők legtöbbször kényelmes, fatalista és páratlan a megadásban. Nem ápolja a kollégialitást. Nem gondol a közérdekre — és letargikus.

Hígyjük, hogy megváltozik. Talán az a hívó szó, amely legközelebb fog elhangzani, fölébreszti őket.

Kérelem.

A részvénytársaságok igazgatóságait felkérjük, hogy évi mérlegüket, nyereség- és veszteség-számlájukat, továbbá igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentéseiket két példányban szerkesztőségünknek beküldeni szíveskedjenek.

A Magyar Pénzügy
szerkesztősége
Budapest, Sas-u. 13.

Pénz- és értékpapírpiac.

Budapest, márczius 4.

A nemzetközi pénzügyi piac az utolsó után jelentékeny javulás állott be. Londonban nagyon biznak a helyzet tartósságában, amit bizonyít az, hogy a tőkésök a hat hónapos váltókat keresik s $1\frac{1}{4}\%$ -kal alacsonyabb kamattal mellett számították le. A francia tőket is most már a krízis előtti bőségben kínálják mindenfelé. Csupán a német pénzügyi helyzete homályos még s ez okból már nem is biznak abban, hogy a Német birodalmi bank április előtt mérsékelni fogja kamattalát, de ha ezt meg is teszi, legfeljebb $1\frac{1}{2}\%$ kamatredukcióra lehet számítani. Ellenben az Angol bank rátáját még e hét folyamán, de a jövő héten bizonyosan $1\frac{1}{2}\%$ -kal mérsékelni fogja. Berlinben a magánbankok $4\frac{3}{4}\%$, a napipénz ára 5% . Londonban a magánbankok $3\frac{1}{4}\%$ -ra csökkentek.

A belföldi pénzügyi piacon az utolsó-igények február utolsó két napján jelentékenyen felduzzadtak, különösen Bécsben volt a bank főintézete erős ostromnak kitéve, hol a februári utolsó-szükséglet a tavalyit jóval meghaladta. Ennek folytán a jegybank váltótárczája 94, jegyforgalma 98 millióval emelkedett, adómentes jegytartaléka pedig 98.3 millióval (68.1 millióra) esett le. Az utolsó elmúlása óta azonban a pénzügyi kereslet a minimumra csökkent; a benyújtások a jegybanknál alig emelkednek napi $1\frac{1}{2}$ —2 millióra, a bank adómentes jegytartaléka tehát máris az utolsó előtti nívóra emelkedett.

A jegybankok utolsó kimutatásai:

Osztrák-magyar bank:		
	febr. 23.	febr. 20.
	k o r o n a	
Ereksészlet	1,478,005,000	1,478,331,000
Váltótárca	412,134,000	536,829,000
Lombard	81,953,000	81,787,000
Bankjegyforgalom	1,711,513,000	1,810,167,000
Adómentes jegytartalék	166,491,000	68,163,000
Bankkamattaláb	4 $\frac{1}{2}\%$	4 $\frac{1}{2}\%$
Német birodalmi bank:		
	február 22.	febr. 20.
	m a r k a	
Ereksészlet	968,773,000	918,287,000
Váltótárca	925,524,000	946,589,000
Lombard	66,049,000	122,782,000
Bankjegyforgalom	1,313,934,000	1,410,530,000
Adómentes jegytartalék	236,864,000	68,918,000
Bankkamattaláb	6%	6%
Angol bank:		
	febr. 20.	febr. 27.
	font sterling	
Ereksészlet	38,741,000	39,321,000
Váltótárca	29,589,000	34,840,000
Bankjegyforgalom	27,580,000	27,811,000
Összes tartalék	29,611,000	29,960,000
Bankjegytartalék	28,278,000	28,595,000
Bankkamattaláb	4%	4%
Francia bank:		
	febr. 20.	febr. 27.
	f r a n k	
Aranykészlet	2,759,147,000	2,765,718,000
Ezüstkészlet	904,041,000	906,716,000
Váltótárca	1,028,927,000	1,110,128,000
Bankjegyforgalom	4,780,939,000	4,786,217,000
Bankkamattaláb	3%	3%

Az értéktőzsde irányzata még mindig szorosan függ össze azokkal az eseményekkel, amelyek a nemzetközi pénzügyi piacra lezajlanak. Már pedig mindaz, amit legutóbb a fontosabb centrumokból hallani lehetett, arra alkalmas, hogy lehűtse azokat a vérmes reményeket, amelyeket még nemrég joggal lehetett táplálni. A pénzbőség még mindig nem állott be, sőt helyenkint, nevezetesen a német pénzügyi piacon, még mindig pénzügyi szükségéről panaszkodnak. Ilyen körülmények között nincs azon mit csodálkozni, hogy a német börzéről,

amelyekre az egész világ aggodalmasan tekint, egyre-másra renyhe, lanyha jelentések érkeznek. Addig bizonyára, amíg a németek ki nem heverték a konjunkturális epocha folyamán szenvedett veszteségeket, amíg a tulspekuláció okozta sebek behegednek, alig számíthatunk arra, hogy a vállalkozó kedv akár a mi, akár az egyéb külföldi tőzsdéken visszatérhet, mert a kapcsolat oly szoros a nagy piacok között, hogy az egyik nem képes a másik visszahatásától menten maradni. A jókedv fölbuzdulását, amelyet ujév óta nem egy ízben tapasztaltunk, mindannyiszor reakció követte, mert Berlin, Frankfurt és Hamburg egyetlen egyszer sem reagált a külföldi impulzusokra. A hét eseményei ha nem is buzdítottak, de kedvtelenségre sem szolgáltatott okot. Maczedon politikáról és a szandzsákvasut tervének nyomán fölserkent sajtó és diplomáciai polémiának egyelőre vége szakadt. Csak a persa sah ellen elkövetett merénylet és az orosz miniszterelnöknek, Stolypinnek lemondásáról terjesztett tulzott híresztelés volt az, ami némileg a külső politikára terelte a börzspekulánsok figyelmét, egyébiránt szélcsend uralkodott, ami megerősíteni látszik azt az e helyen több ízben hangoztatott fóltevést, amely szerint a nagyhatalmak kerülnek mindazt, ami a politikai egyensúly kibillenését idézhetné elő. Ebben az irányban a börzéken nyugodtan lehetnének, ha csak nem kellene annyira a marazmus és részvétlenség ellen küzdeniök, ami reájuk nézve valósággal kívánatosná teszi, hogy oly esemény beállását áhítsák, amely a letárgiából fölverné a fásult üzlettelenségre kárhoztatott piacokat. Nálunk egyébiránt sem a horvát képviselőválasztás balsorsu eredménye, sem a delegációk tanácskozásában beállott őszhang, míg a függetlenségi párt kebelében fölmerült és gyorsan elsimitott nézeteltérés sem volt képes a különben elég ideges tőzsdelátogatók idegzetét rezgésbe hozni, mert a nagy közönség tartózkodása, ugyszólván teljes absztinenciója minden mozgalmat csirájában elfojt, így tehát nem marad a hivatásszerű játékosoknak egyéb hátra, mint nehéz sorsukat megadással túrni és a pillanatot bevárni, a változást a mai tarthatatlan helyzetről meghozza. Sehol a föld kerekén nincs annyira ok a panaszra, mint a tőzsdén, amely ma sivárabb képet nyújt, mint bármikor az utolsó évtizedek folyamán, amit bizonyára annak a bizalmatlanságnak tulajdoníthatnak, amely a tavalyi őszi kampány alatt meghonosult, amidőn a zord pénzüviszonyok sok helyütt lerántották a leplet és rideg betekintést nyújtottak a zord válságba. A hitelevonás átka és a bizalom megszorítása mély barázdát szántott a mi közgazdaságunkon, amely zsenge lévén, hosszú ideig a hitel nyújtotta kedvezéseken tengette létét és nehezen szokja meg, hogy a magában állva küzdje ki létjogosulását. A börzén is más szemmel nézik az üzleteket, mint azelőtt, más föltétel alatt kötnék üzletet, mint korábban, de annál jobban sinylik meg az új berendezkedést, amely szokatlan és távolról sem táplálhatja azt a forgalmat, amelyre egy ilyen instituczióknak szüksége van. Az intézetek, a nagy tőke pedig madártávlatból nézi az üzletet és csak akkor avatkozik be, ha a vele összeköttetésben álló vállalatnk részvényeinek a jegyzése kerül szóba, egyébiránt huzódik minden tranzakciótól és beéri azzal, hogy a fagypontra súlyedtt értékeknek, amelyekre olcsó áron tett még nemrégiben szert, oltalmat ad pánzélszekrényeiben, hogy majd annak idején, ha kisüt a nap és derüsebbre fordul az idő, busás haszonnal jutasson azoknak, akiket a sors arra kárhoztott, hogy a spekulázi rizikóját vállalják, de előnyükről a sors mostohasága miatt lemondani kényszerüljenek.

A külföldről érkezett részletes tudósításaink a következők:

Bécsben a vaspiacz eseményei bilincselték le a közönség figyelmét. Az alpesi bányatársaság mesés mérlege és a kifizetésre

kerülő nagy osztalék esélyeit már korábban eszkomptálták, a hivatalos komüniké megjelenése széleskörű realizálást vont maga után, de az alpesi részvény árfolyamát alig csorbíthatták. Ezenkívül még a Ländlerbank-részvényt egy újabb pénzügyi tranzakció hire kedvéért drágább áron vásárolták. A prágai vasmű-részvény is tetemesen emelkedett. A petróleum-részvények ára kissé csökkent. A járadékpiacz tetemesen javult, mert a házbérnegyed fölöslegét beruházásokra fordították. Az államosítás ügye hír szerint néhány nap mulva ismét aktuálissá válik, ami hivatva lesz a piacnak újabb impulzust nyújtani. A külföldi fizető eszközök átmenetileg kissé javultak.

Berlinben a hét lanyhán kezdődött, a bányapiacz, amelynek helyzete az osztrákénál sokkal kedvezőtlenebb, a hanyatlás, lemorzsolódás színhelye. Az amerikai vasutakat is nagyobbára olcsóbban kínálták. A tengerhajós-részvények részben csökkentek valamivel. Az orosz és a japán járadék is némileg olcsóbbodott. A német jegybank kimutatása nem kelthetett lelkesedést, annál kevésbbé, mert hire jár, hogy legjobb esetben is legföljebb 1/2 százalékkal szállítják le a rátát, különben lehangolja a spekulánsokat az is, hogy a német államok nagyobb-részt alig várják az alkalmat a hivatalos pénzüviségletük kielégítésére, ami még a pénzpiacz javulása esetén is elvonhatja a fölösleget és közvetve megkárosíthatja a tőzsdéi forgalmat.

Párisban renyhe az üzlet. Nemesak a rézbánya és az aranybányaértékek hanyatlása szítja a kedvtelenséget, hanem az is, hogy az orosz kölcsön, amelyre a francia börzén elkészültek, dőlt dugába. Ezenkívül a francia járadékadójavaslat, amelynek az elkerülésére számítottak még Caillaux pénzügyminiszter bukása árán is, most már bizonyára törvényerőre emelkedik és bő teret nyújt a realizálásra. Már pedig a belföldi járadék ezidei tetemes emelkedése amugy is ürügyül szolgálhat a realizálásra, amitől odakint irtóznak és a tőzsdéi irányzatára a legkedvezőtlenebb hatással lehet.

Londonban szerencsére kedvező szél fúj a konzolok piacán, amelyeket az Angol bank számlájára serényen és drágább áron vásároltak, előre jelezvén, hogy a rátát már e hét esütörtökön leszállítani ohajjták. Egyébiránt az amerikai papírok ezen a héten is kinalat tárgyai voltak. A külföldi járadék javarésze is hanyatlott, a rézbányapiacz is lanyha volt.

Newyorkban többszöri ingadozás után kissé jobb irány kerekedett fölül, mert a rézbányapiacz, amely máig minden bajnak a kufforrása volt, kissé magához tért. Gyökeres javulást majdan a beszpárt födözésétől várhatunk, amely ujév óta hihetetlen erőmegfeszítéssel dolgozott pozíciójának megerősítésén, de ha majd ügyleteink födözésére kényszerül megadja bizonyára az árat mindannak a pusztításnak, amit eddig is mivel. A papírok a legjobb kezekben vannak és ha fordulat áll be csak jóval drágábban cserélhetnek gazdát. Ez a helyzet az Océánon tul ezidő szerint.

Az elmúlt üzleti hét részleteire térve megállapíthatjuk, hogy a nemzetközi piaczon ismét csak kisszerű változást tapasztalhatunk. Megbízások híjján és a kis spekulánsok, valamint a kulisz tétlensége következtében az árak szerény korlátok között ingadoztak. Az *osztrák hitelrészvény* födözés nyomán 645.50 koronáig emelkedett, majd ismét csökkent, mert betudták neki, hogy a petróleumpiaczról ismét rosszabb jelentések voltak forgalomban, végül 642.50 K áron zárult. A *magyar hitelrészvényt* nagyon elhanyagolták. Ára 775 K és 779.50 K közt változott, végül 774.— K volt a zárlati ára. Az *o. m. államvasut-részvény* pedig az államosítást tárgyaló ellentmondó hírek behatása alatt, bár a februári forgalmi kimutatás kielégítő, 671.50—675.50 korona közt cserélt gazdát, végül 672.— K áron zárult. A *déli vasut-részvényt*, mint már huzamosabb idő óta megszoktuk, elhanyagolták, végül névlegesen 143.— K áron zárult.

A helyi piaczon a bankrészvényeket elhanyagolták. A *hazai bank* részvény ugyan tartott áron kelt el, de a *leszámitoló bank* részvény olcsóbbodott, mert hire járt, hogy a *leszámitoló bank* a nyersbőrüzletén, amelyet nemrégiben likvidált, némi veszteséget szenvedett. A *jelzálog bank* részvény,

amelyet a kontreminőrök darabhiány miatt fedeztek, 433 koronáig emelkedett eleintén, utóbb ismét 427 koronáig zökkent vissza. A *rimamurányi* részvényt az osztrák vaspiac fölbuzdulása fölvitte 541.50 koronáig, árnyeresége azonban csakhamar részben elveszett, utóbb 537 koronára süllyedt. A *városi villamos* részvény ezen a héten sem terelte a figyelmet magára és ismét valamivel olcsóbban zárult, llenben a *közuti vasut* részvény, amelylyel egy kis érdekcsoport foglalkozik és forszírozottan vásárolta, behozta a mult heti árveszteségét, sőt 554.50 koronáról 568.50 koronáig javult, még behozta a 4—5 koronát érő elővételi jog fejében levonásba hozott különbözetet is.

A készáru-piaczon ezen a héten sem volt számottevő üzlet, mert a megbízások nem érkeznek elég szaporán pénzüntézetekhez, amelyek azt a piacot kizárólagosan kultiválják. A *salgótarjáni* részvény, a *magyar textilipar* részvény és még néhány más lényegtelen papiron kívül csak az *első magyar biztosító* részvény tünt ki árválásával, amely néhány száz koronát tett ki a 250 koronás jubilaris fölüosztalék kedvéért, amelylyel, mint már korábban jeleztük, az intézet igazgatósága kedvez részvényeseinek. Egyébiránt az üzlet ezen a téren is sivár marad eladdig, amíg a normális helyzet az értékpiacon helyreáll.

A járadékpiac irányja ingadozott, végül határozottan javult, de a javulás csak néhány fontosabb értékre terjedt ki. A *magyar aranyjáradék* 40 fillérrel, a *magyar koronajáradék* 10 fillérrel csökkent a horvát regalekötvény 75 fillérrel drágábban zárult, ellenben a *magyar földteherkötvény* 25 fillérrel olcsóbbodott. A *bpesti székesfővárosi kölcsönért* 25 fillérrel nagyobb árat fizettek. A *hazai takaréksorsjegy* 1½ koronával olcsóbbodott. Záloglevélből, elsőbbségi kötvényből kevés üzlet volt ezen a héten, az árválkozás pedig igen csekély.

Az e heti jelentékenyebb árváltozások a következők:

	Febr. 26.	márcz. 4.	Változás
Magyar aranyjáradék	112.—	112.—	0.40
Magyar koronajáradék 40	94.40	94.10	0.30
Magy. földteherment.	95.75	95.50	0.25
Hazai bank	284.50	283.—	1.50
Magyar hitel	777.25	774.—	3.25
Jelzálogbank	423.75	427.50	+ 3.25
Kereskedelmi rt.	601.—	589.—	11.—
Leszámitolobank	490.50	489.—	1.25
Osztrák hitel	641.50	642.50	+ 1.—
Osztr. m. bank	1725.—	1720.—	5.—
Keresk. bank	3350.—	3310.—	40.—
Bpest III. ker. takarék	195.—	200.—	+ 5.—
Bpesti lipótvárosi tkp.	164.—	171.—	+ 7.—
Egyes. bpest. f. v. takarék	2140.—	2135.—	5.—
Magyar általános takarék	588.—	590.—	+ 2.—
Magyar orsz. közp. takarék	1593.—	1595.—	+ 2.—
Pesti hazai I. takarék	18400.—	18350.—	50.—
Első magyar ált. biztosító	10300.—	10650.—	+350.—
Pannonia vbiztosító	2100.—	2400.—	+300.—
Borsod-miskolczi gőzmalom	415.—	390.—	25.—
Felsőmagyar bánya	640.—	635.—	5.—
Magyar aszfalt	168.—	160.—	8.—
Salgótarjáni kőszén	603.—	578.—	25.—
Ganz és társa	3055.—	3080.—	+ 25.—
Nicholson gépgyár	222.—	218.—	4.—
Rimamurányi vasmű	535.50	587.25	+ 1.75
Vasáru gyár Sopron-Grác	800.—	825.—	+ 25.—
Általános villamoss. rt.	320.—	316.—	4.—
Egyes. izzólámpa	394.—	385.—	9.—
Felten és Guillaume	960.—	955.—	5.—
Gschwindt-gyár	1400.—	1390.—	10.—
Győri szeszgyár	370.—	360.—	10.—
Kábelgyár	670.—	660.—	10.—
Fém- és lámpagyár	327.—	320.—	7.—
Czukoripar	1705.—	1735.—	+ 20.—
Textilipar	800.—	818.—	+ 18.—
Magyar vasúti forg.	381.—	367.—	14.—
Magyar villamoss. rt.	288.—	278.—	10.—

	Febr. 26.	márcz. 4.	Változás
Royal nagyszálló	120.—	125.—	+ 5.—
Szegedi kenderfonó	1000.—	945.—	55.—
Adria tengerhajó	417.—	421.—	+ 4.—
Közuti vaspálya	555.50	565.—	+ 9.50
Városi villamos	276.75	276.50	0.25
Déli vasut	144.50	143.—	1.50
Osztr.-magy. államvasut	674.—	672.—	2.—
Magyar h. é. vasutak rt.	246.—	255.—	+ 9.—
Rt. vill. és közl. számára	255.—	259.—	+ 4.—

A gabonatözsdéről.

Budapest, március 4.

A gabonaüzlet képe az utóbbi napokban alaposan megváltozott, Végre elérkezett az ideje annak, hogy a fogyasztás nem leplezhetette tovább nyerskészletének hiányát és serényen hozzá kellett látnia, hogy szükségletet fedezze. Ennek befolyása alatt az üzlet igen élénk forgalmu és mindvégig szilárd irányu volt. A szilárdulás a készáru-piaczról indulván ki, ezzel visszanyerte azt az egészséges alapot, azt a helyes bázist, melyet oly hosszú idő óta nélkülözött. A bécsi piac kezdeményezte tulajdonképen az emelkedést, mivel az ausztriai fogyasztás készlet dolgában igen szegényesen volt ellátva és a kínálat feltűnő módon kisebbedett.

Készen hozzájárulnak a *külföldi* piacok szilárd jelentései, és különösen az amerikai tozsdék jelentettek emelkedő árfolyamokat, amit az ottani készletek apadására, csekély kínálatra és jó lisztüzletre vezettek vissza. Tény az, hogy Északamerika buzakivitele a gyenge terméséhez képest igen tekintélyes volt, és figyelembe véve a belföldi piac készleteit, ezután távolról sem számíthat oly nagy kivitelre, mint az előbbi hónapokban. Az amerikai jelentések nem tévesztették el hatásukat a nyugateurópai piacokon sem. Minthogy Argentiniából az elhajozott mennyiségek csökkenését kábeleztek, nemkülönben felemelték az árkövetéseket is, az angol és német piacok is emelkedő árrakkal feleltek.

Nálunk a malmok az utóbbi napokban, bár rossz árrakon, valamelyes liszteladásokat eszközöltek Ausztriába, főleg Csehországba, mely körülmény biztatóbb kilátást nyújt a jövőre nézve.

Buza. A téli kikötőkben lévő áru legnagyobb részét a malmok mégis megvásárolták, annak tudatára ébredvén, hogy mégsem volna célszerű, ezen olcsó és tekintélyes mennyiséget kezűkből kiengedni. A hozatalok igen csekélyek, az elszállítások azonban továbbra is lényegesen felülmúlják azokat. Malmaink a tudósítási héten 68,000 mm. búzát vásároltak. A nyersanyag beszerzése ezentúl sokkal nagyobb nehézségbe ütközik majd, mivel a meglévő készáru erős kezekben van és nagyobb hozatalokra alig lehet számítani. A heti áremelkedés mintegy 50 fillérre tehető.

Rozs igen szilárd irányzatot követ. Alig kálnak néhány waggont, a kereslet azonban igen jó. Ausztriából sűrűn érkeztek vételmegbizások, melyeket azonban tekintettel az áru hiányára csak részben lehetett eszközölni. Jegyez 10.30—10.50 koronát budapesti paritásban.

Zab. E cikkben is jó kereslet mellett szilárdabb hangulat kapott lábra. Vetési czélokra finom minőségeket sürgősen keresnek és ab állomás jóval a budapesti paritás fölül fizetnek. Jegyez 8...8.20 koronát ab Budapest.

Tengeri. Az általános szilárd üzletmenet a tengeri árat is kedvezően befolyásolta. A kereslet ugyan nem javult, mégis szükség esetén 15—20 fillérrel magasabb árat kell fizetni a mult héthez képest. A kínálat az állomásokon emelkedett.

Takarék- és sörárpa csekély üzlet mellett tovább is lanyha. Előbbi 7.20—7.40 K között jegyez budapesti paritásban.

A *hátaridő-üzlet* igen élénk és mozgalmas forgalom mellett néha rohamosan emelkedő irányzatú volt — a készáru-piacz javulása fedezésekre és véleményvételre indította a spekulációt, és minthogy kevés eladó volt a piacon az árak gyors emelkedésének semmi sem állotta útját — főleg az áprilisi árfolyamok értek el nagyobb szerű javulást. Az októberi határidők szintén mérsékeltlen emelkedtek, bár a vetések állásáról alig hallani kedvezőtlen hírt. Az esős időjárás feltétlenül hozzájárult ahhoz, hogy a vetések kikeljenek és zöldeljenek. Biztos és megbízható kép azonban még mindig nem alkotható a vetések átteleléséről.

Az e heti záró-árfolyam a következő:

	27	28	29	2	3	4
Buza áprilisra	11.75	11.94	12.06	12.24	12.36	12.14
Buza októberre	9.80	9.87	9.86	10.01	10.14	9.90
Rozs áprilisra	10.28	10.44	10.59	10.77	10.86	10.66
Rozs októberre	8.55	8.63	8.63	8.75	8.85	8.63
Tengeri májusra	6.59	6.67	6.71	6.76	6.82	6.67
Zab áprilisra	7.78	7.89	7.96	8.03	8.05	7.96

Ma délután nagyobb nyereségrealizálásokra az irányzat el-
lanyhult

Kérelem.

A részvénytársaságok igazgatóságait felkérjük, hogy évi mérlegüket, nyereség- és veszteség-számlájukat, továbbá igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentéseiket két példányban szerkesztőségünknek beküldeni sziveskedjenek.

A Magyar Pénzügy
szerkesztősége
Budapest, Sas-u. 13.

KÜLÖNFÉLÉK.

Allami és községi pénzügyek.

Pozsony város új kölcsöne. Pozsony város engedélyt kér a kormánytól arra, hogy 11,8 millió K kölcsönt vehessen fel, részben folyószámla-tartozásainak konvertálására, másrészt vágóhid, vigadó, vásárcsarnok és munkáslakások építésére.

Bank- és hitelügy.

A Wiener Bank-Verein 1907. évi mérlege a múlt évi 1.499,531 (1906 : 1.475,664) K nyereség-átvitel betudásával, 22.292,741 (21.443,992) K bruttó-nyereség mellett 12.985,514 K tiszta nyereséget tüntet fel a tavalyi 13.383,013 K-val szemben. Az igazgatóság az április 6-ra egybehívandó közgyűlésen javasolni fogja, hogy a tartalékalap az alapszabályokban megállapított 10%-kal, azaz 498,598 (540,735) K-val javadalmaztassék és az alapszabályszerű és szerződéses jutalékok, valamint a banképület építési tartalékába helyezett 200,000 (500,000) K levonása után osztalék fejében, mint tavaly, 30 K = 7½% fizetessék, új számlára pedig 1.502,033 (1.499,531) K vitessék át. Elszámolást nyertek a mérlegben a Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság a Cs. kir. szab. Assicurazioni Generali, a Skoda-művek és a Kabelfabrik- und Drahtindustrie részvény-szindikátusai-ból, továbbá az 1906. évi csíkei kölcsönből, a Vereinigte Elbeschiffahrts-Gesellschaften 4½%-os kölcsönkötvényeiből, az Österreichische Nordwest-Dampfschiffahrts-Gesellschaft 4½%-os kötvényeiből, a 4%-os német kincstári utalványokból, a Bank für Orientalische Eisenbahnen 4¼%-os kötvényeiből, az 1907. évi 4½%-os bolgár állami aranykötvényekből, valamint kisebb részesedésekből eredő nyereségek. Későbbi elszámolásra maradtak ellenben a 4½%-os bosnyák kölcsönből, az 1903., 1904. és 1905. évi 4%-os koronajáradék kibocsátásokból, az 1905. évi 4%-os török kölcsönből, az 1906. évi orosz kölcsönből, az 1906. évi 4%-os olasz járadék-konverzióból és a Keleti vasutak részvényeiből befolyt nyereségek.

A mérleg utolsó négy évi adatai ezek:

Vagyon:	1907.	1906.	1905.	1904.
Készpénz	21.680,101	19.289,695	18.247,235	20.177,797
Váltók és devizák	145.204,228	159.529.732	141.395,425	126.767,863
Előlegek értékpapírokra	15.318,638	14.885,133	12.295,294	11.701,141
Adások	308.627,658	277.028,310	223.897,182	206.424,420
Értékpapírok	32.897,262	30.701,633	26.353,091	21.758,201
Konzorcziális üzletek	25.132,101	20.806,887	15.917,696	13.427,224
Ingatlanok	5.052,470	4.414,815	4.370,171	3.209,162

Teher:	1907.	1906.	1905.	1904.
Részvénytőke	130.000,000	130.000,000	100.000,000	80.000,000
Tartalékalap	18.740,986	18.199,804	17.803,143	17.477,683
Tartalék banképületre	2.449,954	1.948,954	1.749,954	1.549,954
Tart. tőkefelemelésből	16.103,988	16.103,988	8.598,532	4.000,000
Osztalék	8,370	7,708	8,842	4,840
Elfogadványok és utalványok	55.205,264	54.588,766	53.807,733	51.676,094
Vegyes elfogadványok	7.564,519	10.628,833	9.003,317	10.347,003
Pénztárjegyek és betétek	37.452,513	29.456,302	19.629,885	18.202,553
Hitelezők	273.401,350	252.337,833	221.567,397	211.483,314
Nyereség	12.985,514	13.383,014	10.407,290	8.664,367
Összesen	553.912,461	526.656,204	442.576,097	403.405,810

A jövedelmek és kiadások az utolsó négy évben így alakultak:

	1907.	1906.	1905.	1904.
Nyereségathozatal	1.499,531	1.475,664	1.441,809	1.410,286
Kamatok	13.182,585	12.001,727	9.118,158	7.646,538
Értékpapir- és aranyereség	727,119	2.269,730	1.621,491	1.294,546
Devizákból és valutákból	645,135	602,212	445,933	413,322
Jutalékok	4.926,010	4.174,677	3.651,721	3.180,703
Társas üzletekből	1.312,358	919,982	773,703	804,257
Bruttó jövedelem	22.292,741	21.443,992	17.053,877	14.779,634
Fizetések	3.911,702	3.527,049	2.707,394	2.456,617
Költségek	2.255,033	2.418,194	2.160,133	1.930,772
Adók és illetékek	2.361,050	1.815,164	1.410,018	1.296,286
Kétes követelések	608,290	150,307	359,040	431,620
Nyugdíjalaphoz	171,150	150,264	—	—
Tiszta nyereség	12.985,514	13.383,013	10.407,290	8.664,367

A Járadék-hitelbank rt. az 1907. évben mai 600,000 K-ról 1 millió K-ra emelt alaptőkével dolgozott és 146,823 (1906-ban: 186,787) K bruttó bevétel mellett 66,619 (61,143) K tiszta nyereséget ért el, ami az alaptőke 6,66%-os kamatozása. A váltótárca 2.566,021 K-ról 1.692,277 K-ra és a visszleszámitolás 1.850,751 K-ról 593,544 K-ra csökkent, a betétek pedig 663,824 K-ról 441,908 K-ra apadtak. Az igazgatóság az 5000 drb 200 koronás részvényt 10,000 drb 100 koronás részvényre akarja kicserélni. A mérlegtételek (zárojelben az előző évekkel) a következők:

Vagyon: Pénztárkészlet 120,318 (344,488), idegen pénzüzeteknél elhelyezve 102,580 (190,000), váltótárca 1.692,277 (2.566,021), különféle adások 67,024 (59,714), váltóüzlet 131,254 (37,217), leltár 35,305 (13,347), átmeneti tételek 8708 (6549) K. — Teher: Részvénytőke 1.000,000 (600,000), rendes tartalék 20,000 (333), biztosítéki alapok 35,289 (0), takaré- és folyószámla-betétek 441,908 (663,824), visszleszámitolt váltók 593,544 (1,850,751), fel nem vett osztalék 108 (0), nyereség 66,619 (61,143), összesen 2.157,469 (3.222,140) K.

A Bank- és pénzváltó rt. 1907. évi mérlegét 18,759 K tiszta nyereséggel zárta, az előző évi 16,519 K-val szemben, ami a 200,000 K alaptőke 9,36%-os kamatozásának felel meg. A jobbára a régi arányokat mutató mérleg-tételek (zárojelben az előző évekkel) a következők:

Vagyon: Pénztárkészlet 42,599 (42,127), értékp., ércpénzek és szelvények 44,374 (60,742), értékpapírokra adott kölcsönök 452,360 (227,555), leszámított váltók 66,054 (161,834), nyomtatványszámla 3000 (3437), berendezési számla 4500 (4957) K. — Teher: Alaptőkeszámla 200,000 (200,000), betétek: könyvecskére és folyószámlák 145,093 (123,935), hitelezők 202,714 (277,963), függő elszámolások 5207 (4088), visszleszámitolt váltók 35,870 (147,622), tartalékalap 1500 (1500), biztosítéki alap 210 (320), átmeneti tételek 3733 (0), nyereség 18,759 (16,519) K. Összesen 612,888 (772,329) K.

A Budapest IV. kerületi takarékpénztár rt. az 1907. első üzleti évében 77,296 K bruttó bevételt ért el, amiből a költségek 10,424, a fizetések 23,660, a kamatok 38,531 és a leltári leírások 3920 K-t emésztettek, amit új számlára visznek át. A mérleg-tételek a következők:

Vagyon: Pénztár 63,880, váltószámla 429,487, részvényesek 49,420, nyílt követelések 92,671, különféle adások 87,330, értékpapír 52,694, bankoknál 12,500, leltár 15,682. — Teher: Részvénytőke 300,000, takaré- és folyószámlabetét 130,376, hitelegyleti biztosítéki alap 32,164, visszleszámitolt váltók 339,968, tőkekamatadó 396, nyereség 759 K. Összesen 803,665 K.

A Magyar kereskedelmi rt. febr. 27-én tartotta közgyűlését. Az igazgatósági jelentés elsősorban az elmúlt év kedvezőtlen gazdasági viszonyairól emlékszik meg. E viszonyok a társaság működésében is érvényesültek, azonban ennek dacára a társaság üzleteit és az üzlet körébe tartozó vállalatokat mindennemű rázkódtatástól és nagyobb veszteségektől megóvni sikerült. A társaság banküzlete nagyobb arányokat öltött. A váltóleszámitolási üzletben 26,812 darab belföldi és kül-

földi váltót eszkomptált a bank összesen 153 millió K összegben, az előző évi 112 millió K leszámítással szemben. A társaság régebbi alapításai kielégítő üzletmenetnek örvendenek. Az újabb pénzügyi műveletek közül a jelentős megemlíti az Eger-putnoki h. é. vasut rt.-nak az Agrárbankkal együttesen történt finanszírozását, a Friedmann cipőgyár rt. megalakítását, valamint az Egyesült gipszgyárak rt. létrejöttét. A kiviteli üzlet az éppenséggel nem kedvező exportviszonyok daczára továbbfejlesztette összeköttetéseit és ezeknek keretében 16 millió K forgalmat ért el. A szövetben a mult évi óriási vagonhiány miatt az ország számos részén sóhiány támadt, melyet azután csak a legnagyobb erőfeszítéssel lehetett leküzdeni. Az államvasutak gépgyárával a társaságnak immár több mint másfél évtized óta fennálló szerződéses viszonya az elmúlt év folyamán a kormány jóváhagyásával további tíz évre meghosszabbított. A Fehér Miklós gépgyár rt. igen jól volt foglalkoztatva és a lefolyt évre 6% osztalékot fizet. A jelentéssel kapcsolatos zárószámok szerint a mérleg 2.562,848 K tiszta nyereséggel zárul, ami az előző évi eredményt 76,064 K-val túlhaladja. A közgyűlés az igazgatósági jelentést elfogadva, kimondta, hogy a tiszta nyereségből az alapszabályszerű levonások után, a tavalyihoz hasonló osztalékul részvényenkint 36 K fizetessék, a tartalékalap 420,000 K dotációval 7.150,000 K-ra emeltessék, a fennmaradó 201,180 K pedig az új üzletév számlájára vitessék át.

A Magyar általános takarékpénztár rt. márczius 3-án tartotta közgyűlését. Az igazgatóság mindenek előtt beszámolt a tavaly márczius 1-én tartott közgyűlésnek az alaptöke felemelését tárgyzó határozata keresztülvételéről. Az említett határozat értelmében 8000 drb 500 koronás részvény kibocsátása után az alaptöke 12 millióról 16 millióra, a tartaléktöke pedig a kibocsátás költségeinek levonása után fennmaradt felpénzek odaátalása következtében 1.965,028 K-ra emelkedett. A tavalyi év kedvezőtlen viszonyai, mondja a jelentés, a saját tőkék szaporítását nagyon is időszerűnek bizonyították, 1907-ben ugy a bel-, mint a külföldi pénzügyi helyzet, különösen az év végén, már-már válsággal fenyegetett. A takarékpénztár a súlyos körülmények között, könnyen mozgósítható tőkék segítségével, köteleességszerűen csatlakozott a fővárosi pénzügyintézetek amag igyekezetéhez, hogy megfelelő hitelek rendelkezésre bocsátásával nagyobb rázkódások megátoltasának. Az idei év nyeresége, noha a felemelt alaptöke csak az év második negyedében folyt be, az egész 16 millió alaptöke után százalékos arányban is eléri a tavalyi év eredményét. A követelésekből szükségessé vált leírásokra 86,622 K-t fordítottak, míg a függő kötelezettségekből származható eshetőségek biztosítására nagyobb belső tartalékösszegeket tettek félre. Mindezek ellenére az igazgatóság abban a kedvező helyzetben van, hogy a közgyűlésnek a tavalyinál nagyobb osztalék kifizetését javasolhatja. A felügyelő-bizottság jelentésének felolvasása után a közgyűlés elhatározta, hogy a kimutatott 1.479,470 K tiszta tiszta nyereségből az igazgatóság jutalékára 110,180 K fordítandó, a tartalékalapba annak 2.100,000 K-ra való kiegészítése céljából az alapszabályszerű 68,862 K-n kívül még további 66,109 K utaltassék, az intézeti haz értékéből 25,000 K irassék le, a nyugdíjpénztár 20,000 K-val javadalmaztassék, a részvény-szelvény 33 K-val, azaz 6 60/100-kal és a még forgalomban levő ezer darab alapítói részvény szelvények 36 K-al váltassék be, míg a fennmaradó 119,545 K új számlára vitessék át. Az igazgatóság alelnöke, *Leipzig* Vilmos, e tisztségéről lemondott. *Kárman* Lajos felügyelő-bizottsági tag szintén megvált állását. A közgyűlés a felügyelő-bizottságba *Bornemisza* Elemér barát és csécsi *Nagy* Miklós dr.-t, a választmányba *Ihrig* Lajos dr.-t és *Mik* Mihályt választotta meg.

A Budapest-erzsébetvárosi bank rt. febr. 29-én tartotta közgyűlését. Az igazgatósági jelentésből kitűnik, hogy daczára a lefolyt év rendkívül kedvezőtlen viszonyainak, az összes üzletágakban örvendetes emelkedés állott be. A hitelegyletben kiszolgáltatott hitelek összege 4.016,890 K-ról 6.258,820 K-ra, azaz 2.241,930 K-val emelkedett. A takarékbetétek állománya 2.784,814 K-ról 4.124,718 K-ra, vagyis 1.339,900 K-val emelkedett, mialtala a visszleszámítási állomány 1.715,000 K-ra csökkent. Leszámítoltatott az 1907. év folyamán 29.539 váltó 28.478,153 K összegben. A pénztári forgalom 145.445,000 K. Az üzleti jelentés, valamint a mérleg tudomásul vétetett. Az igazgatóságnak, valamint a felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadatott és az igazgatóság azon javaslata, hogy az intézeti tartalékalap az alapszabályszerű 7637 K helyett 25,000 K-val 250,000 K-ra emeltessék és hogy az 1907. évre szóló szelvény 60/100-kal, azaz 12 K-val beváltassék, elfogadtatott. Az igazgatóság indítványára az intézet alkalmazottai részére létesítendő nyugdíjalapra nézve, elfogadtatott. Az igazgatóságba beválasztottak új tagokul: *Grünfeld* Miksa, *Petanovits* József. A felügyelő-bizottságba: *Grauer* Vilmos dr., *Klopper* Jacques és *Szilárd* Péter. Póttag: *Klein* Gyula.

A Törlesztési bank rt. február 29-én tartotta közgyűlését. Az igazgatóság jelentése konstatálja, hogy az intézet a lefolyt év válságát minden főnnakadás nélkül élte keresztül. Az üzleti év második felében az abnormis helyzet miatt újabb ügyletek kötésétől lehetőleg tartózkodott, de a régebbi ügyfelektől sem a hitelt meg nem vonta, sem az üzletkötéskor megállapított föltételeken nem változtatott. A tartalék-

alapot azzal is növelte, hogy az igazgatóság az alapszabály szerinti biztosított 100% jutalékról az első évben lemondott. Az előterjesztett mérleg szerint a tiszta nyereség 157,903 K, mely összegből 50/100-os osztalékra 10,000 drb részvény után 100,000 K, tartalékalapra az alapszabályokban megállapított 6316 K-n fölül további 23,683 K, összesen 30,000 K, az adótartalékra 15,000, a tisztviselők nyugdíjalapjára 5000, a felügyelő-bizottság tiszteletdíjára 2600, a választmánynak 1500 K jut, míg a fennmaradó 3803 K a jövő év számlájára vitetik át. A közgyűlés a fölmentvényt minden irányban megadta.

Szatmári bankok fuziója. A *Szatmári közgazdasági bank rt.* febr. 23-án tartott rendkívüli közgyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy *beolvad a Szatmári bank rt.-ba.* Ugyancsak február 23-án tartott rendkívüli közgyűlésén a Szatmári bank rt. szintén egyhangulag kimondta, hogy a Szatmári közgazdasági bank rt.-ot magába olvasztja. Az egyesülés módoszatai a következők: A Szatmári bank 75,000 K-t tartaléktökejéből hozzácsatol az alaptökejéhez s ilyformán azt 375,000 K-ra emeli fel, továbbá a Szatmári közgazdasági bank rt. részvényei becserélése céljából további 250,000 K-val emeli fel alaptökejét és így e művelet után az alaptöke 625,000 K, a tartalékok pedig 110,253 K-ra rugnak.

Natosevity tanítók rt. (Ujvidék) cég alatt *Ujvidéken* új pénzügyintézet alakult 50,000 K alaptökevel (1000 drb 50 koronás részvény). Az igazgatóság tagjaiul cégjegyzési jogosultsággal megválasztottak: *Gyorgyevics* Demeter (Mita), *Popovics* Bogdán, *Popovics* György, *Malusevics* Radován, *Radivojevics* Emil (Milán), *Malejaski* Keresztély és *Gájin* György.

A Hajduhadházi gazdasági bank rt. közgyűlése elhatározta az alaptöke felemelését 70,000 K-ról 100,000 K-ra, 300 drb 100 koronás részvénynek 110 koronás árfolyamon való kibocsátása után.

A Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár rt. közgyűlése felemelte az alaptöket 300,000 K-ról 400,000 K-ra 500 drb 200 koronás részvény kibocsátása után.

A Nagymihályi gazdasági bank rt. febr. 18-án tartott közgyűlése elhatározta, hogy 200,000 K alaptökejét 300,000 K-ra emeli fel.

A Fiumei hitelbank rt., melyet a Magyar általános hitelbank 1889-ben 1.920,000 K alaptökevel alapított, fel fog számolni, illetve a Magyar általános hitelbank fiumei fiókjává alakul át.

A Nagyszombati földhitelintézet 1907. évi mérlege az intézet állandó fejlődését mutatja. A váltó és folyószámla kölcsönök 41 millióról 4.649,629 K-ra, a jelzálogkölcsönök 50.585,805 K-ról 54.845,228 K-ra, a záloglevél-forgalom 48.154,800 K-ról 53.158,600 K-ra és a betétek 6.086,111 K-ról 6.539,075 K-ra emelkedtek. A tiszta nyereség 203,805 K, az előző évi 215,624 K-val szemben.

Kamatláb-változások. A *Kunhegyesi takarékpénztár rt.* a betéti kamatlatat 3 4/100-kal leszállította. — A *Győri első takarékpénztár* a betéti kamatlatat 4, a *Győrvárosi és megyei takarékpénztár* szintén 40/100-ra szállította le.

A Marmorosch, Blank & Co. A.-G. (Bukarest), melyet a *Pesti magyar kereskedelmi bank* alapított, felemeli alaptökejét 10 millióról 12 1/2 millió leire.

A Steiermärkische Eskomptebank (Grác) 1907. évi mérlegét 640,000 K tiszta nyereséggel zárta és részvényei után 32 K osztalékot fizet.

A Német birodalmi bank összforgalma 1907-ben 279,218 millióról 298,997 millió márkára emelkedett. A tiszta nyereség 82,55 (+18,35) millió márka, melyből 2,7 millió márka leírása után 9,800/100-os osztalékot fizetnek, a tavalyi 8,220/100-kal szemben. A német birodalmi kormány részesedése 40,1 millió márka.

A Szerb nemzeti bank (Belgrád) szabadalma márczius 29-én lejár és a banktanács annak meghosszabbítását kérte a parlamenttől. Az ellenzék azt követeli, hogy a szabadalmat most a *Zemaljska Banka* kapja meg. A nemzeti bank 57.187,809 dinár bankjegy forgalommal dolgozik és ezzel szemben 22.864,997 dinár ércfedezete van.

Ipar.

A Kőszénbánya s téglagyár társulat Pesten üzemét lényegesen kibővíti, de az ehhez szükséges tőkét nem alaptöke-emelés útján szerzi be, hanem a tárczájában levő községi kötelezvényeket átengedi a *Magyar jelzáloghitelbank rt.-nak* 1,3 millió K záloglevél ellenében.

A Felten és Guillaume kábel-sodrony- és sodronykötélgár rt. az 1907. évben 1 millióról 1,5 millió K-ra emelt alaptökejével, bőséges leírások után, 439,198 K tiszta

nyereséget ért el, az előző évi 266,512 K-val szemben, ami az alaptőke 29,3%-os kamatozásának felel meg. A nyereségből 65,000 (1906: 10,000) K-t rendkívüli leírásokra fordítanak, a külön tartalékokat 35,000 (40,000) K-val dotálják, 60 K = 15% osztalékokat fizetnek a tavalyi 48 K = 12%-kal szemben és 22,399 (21,457) K-t új számlára visznek át. A mérleg-tételek az utolsó három évben ekként alakultak:

Vagyron:	1905.	1906.	1907.
Telek	70,691	70,692	335,691
Épületek	288,664	379,838	390,333
Gépek	289,274	408,483	465,179
Szerszámok	7,084	11,396	24,432
Ingok	3,251	6,393	7,885
Száll. eszközök	2,099	1,948	1,753
Szabadalmak	4,008	5,905	7,229
Pénzkészlet	410	8,141	4,451
Eszközök	3,900	—	—
Váltók	—	238	—
Készletek	404,649	585,073	663,728
Adósk	1,507,252	1,141,946	1,512,112
<i>Teher:</i>			
Részvénytőke	1,000,000	1,000,000	1,500,000
Alt. tartalék	18,047	32,636	351,640
Külön tartalék	30,000	105,000	145,000
Tisztviselői segélyalap	35,000	50,000	70,000
Hitelezők	1,179,671	1,165,855	885,501
Adótartalék	2,000	—	—
Nyereség	316,564	266,512	460,655
Összesen	2,581,282	2,620,053	3,412,797

A Neuschlosz-féle nasici tanningyár és gőzfűrészt. az 1907. évben a tanningyárnál 782,139 (1906-ban: 471,509), a gőzfűrésznél 1,330,324 (904,371) K nyers jövedelmet ért el, melyből a költségek és 500,000 (600,000) K értékcsökkenési leírás levonása után a tanningyárnál 274,954 (261,869), a gőzfűrésznél 420,079 (341,302) K tiszta nyereség maradt, melyhez hozzáadva előző évről áthozott 72,959 (82,169) K-t, a mérleg 767,963 (685,340) K nyereséggel zárul, ami a 4 millió K alaptőke 19,19 (17,13)%-os kamatozása. A mérleg-tételek az utolsó 4 évben így alakultak:

Vagyron:	1907.	1906.	1905.	1904.
Nasici tanningyár:				
épületek és gépek	2,013,009	1,815,346	1,652,605	1,652,605
építkezés alatt	193,459	384,727	—	—
fakészletek	450,625	460,122	492,141	304,857
tannin, stb. készlet	275,767	138,153	116,389	151,039
Gőzfűrészek:				
épületek, gépek és iparv.	2,760,198	2,454,913	2,091,290	1,801,468
erdők	4,424,022	2,121,198	1,790,679	1,876,756
építkezés alatti beruházás	362,604	280,347	170,021	416,601
arukészletek	400,098	353,792	566,988	451,417
fa- és egyéb készlet	367,095	422,867	450,172	542,513
Adósk	3,380,161	2,725,781	2,026,877	2,001,251
Előlegek, ovad. és letétek	1,312,350	1,534,716	1,138,067	1,862,771
Értékpapírok s tarczaváltók	762,627	759,210	782,111	479,636
Pénztár	39,769	30,562	47,259	35,659
<i>Teher:</i>				
Részvénytőke	4,000,000	4,000,000	4,000,000	4,000,000
Általános tartalékalap	550,000	450,000	350,000	270,000
Értékcsökkenési alap	4,351,951	3,851,951	3,251,951	2,751,951
Hitelezők	1,787,932	1,533,146	1,315,176	1,108,848
Elfogadványok	3,800,000	1,250,000	850,000	800,000
Ovadék értékpapírok	921,400	1,226,900	1,004,200	1,772,100
Átmeneti tételek	565,510	454,397	397,703	396,691
Tiszta nyereség	767,993	685,340	650,731	577,903
Összesen	16,744,788	13,501,734	11,819,762	11,677,494

A Borszéki fürdő-vállalat rt. az 1907. évben 11,139 veszteséget 929 K veszteségre csökkentette. Az 500,000 K alaptőkére eddig 350,000 K van befizetve és az igazgatóság most a hiányzó 150,000 K befizetésének elrendelését kéri a közgyűléstől. A mérleg-tételek (zárójelben az előző éviakkal) a következők:

Vagyron: Gyári leltár 35,890 (36,410), üv. gyárt. anyag 4943 (96,815), építési számla 66,974 (65,004), ingatlan 359,205 (359,205), fürdő leltár 77,030 (80,396), fürdő 1409 (0), szesz 484 (0), bor 561 (0), lótartrási számla 35 (0), automobil 9525 (0), takarmány 1505 (0), alapít. költs. 19,507 (21,196), vizleltár 8121 (0), biztosíték 100,000 (100,000), pénztár 6234 (2090), váltó 20 (0), dugó 3244 (0), kupak 1585 (0),

czimke 1930 (0), ragasz 35 (0), szalma 28 (0), láda 2535 (0), szeg 106 (0), fűrészt 1310 (0), reklám 1800 (0), pastil alapít. 18,140 (0), vízköltség 190 (0), vizáru 10,314 (0), töltőh. üveg 18,257 (0), pastilla 3299 (0), hüvely 904 (0), utánvét 15 (0), adósk 73,084 (128,976), veszteség 929 (11,139) K. — *Teher:* Részvénytőke 350,000 (150,000), hitelezők 479,160 (751,232) K. Összesen 829,160 (901,232) K.

A Magyar fémlemezgyár rt. (1907-ben 114,714 (1906-ban: 82,093) K bruttó bevétellel dolgozott, amiből a költségek levonása után 2,191 K tiszta nyereség maradt, az előző évi 989 K-val szemben. A mérleg-tételek (zárójelben az előző évi adatokkal) a következők:

Vagyron: Pénztár 6348 (5213), értékpapír 900 (900), váltók 3457 (2537), gyarepület 112,919 (96,000), gépek és gyári berendezés 102,754 (93,890), szerszámok és litograf. kövek számlája 4914 (38,402), szabadalom 12,500 (32,577), anyagkészlet 26,691 (29,238), árukészlet 35,838 (21,410), adósk 106,949 (100,774) K. — *Teher:* Részvénytőke 150,000 (150,000), értékcsökkenési alap 60,295 (28,681), adótartalék 1000 (1000), elfogadványok (jelzálogkölcson) 72,000 (115,500), elfogadványok 18,364 (0), átmeneti tételek 1000 (759), hitelezők 152,562 (124,868), nyereség 2191 (989) K. Összesen 457,504 (422,915) K.

Az Egyesült parketgyárak rt., mely a budapesti parketgyárak tröszt-társasága, az 1907. év folyamán veszteségét 466 K-ra csökkentette, az előző évi 566 K-ról, amit ismét új számlára visznek át. A mérleg-tételek (zárójelben az előző évi adatokkal) a következők:

Vagyron: Részvényesek 175,000 (175,000), irodaberendezés 600 (0), szerszám számla 900 (0), pénztár 16,987 (18,345), postatakarék-pénztár 608 (4186), biztosíték 26,418 (31,862), ovadék 19,737 (20,132), váltó 15,867 (16,151), adósk 901,652 (531,573), nyersáru 401,989 (0), leltár 150,835 (112,856), veszteség 466 (566) K. *Teher:* Alaptőke 250,000 (250,000), munkaségélyalap 500 (500), elfogadványok 413,539 (521,400), hitelezők 1,045,408 (154,594), átmeneti számla 1605 (0) K. Összesen 1,711,054 (916,494) K.

A Kisküküllővölgyi faipar rt. az 1907. évben már a teljesen befizetett 300,000 K alaptőkével dolgozott és 19,886 K tiszta nyereséget ért el, míg tavaly nem volt nyereség. E nyereség az alaptőke 6,6%-os kamatozásának felel meg. A mérleg-tételek (zárójelben az előző éviakkal) a következők:

Vagyron: Erdőállomány 242,913 (191,334), áruállomány 88,431 (0), fűrészt és épületek 31,623 (3406), utépítések 15,437 (1309), leltár 1500 (0), fogatok 6000 (0), adósk 91,634 (88,851), ovadékok 40,800 (18,993) K. — *Teher:* Részvénytőke 300,000 (150,000), hitelezők 149,653 (155,760), értékcsökkenési tartalék 5001 (0), adótartalék 3000 (0), értékpapír kölcsön ovadék ezéjából 40,800 (0), nyereség 19,886 (0) K. Összesen 518,341 (305,760) K.

A Fővárosi-nyomda, vonalzó és könyvkötő rt. az 1907. évben egyre erősödő forgalom mellett dolgozott úgy, hogy bruttó bevétel 38,940 K-ról 42,824 K-ra emelkedett, amiből a költségek levonása után 13,751 K tiszta nyereség maradt, az előző évi 13,048 K-val szemben. Ez a nyereség a 100,000 K alaptőke 13,75%-os kamatozásának felel meg. Az osztalék 10 K = 5% lesz, mint tavaly. A mérleg-tételek (zárójelben az előző éviakkal) a következők:

Vagyron: Betű, gép, tömöntőde, üzleti berendezés és szerszám 105,882 (92,850), pénztár 4089 (4961), biztosíték 1239 (1239), váltó számla 2168 (580), árukészlet 8109 (8503), adósk 57,478 (50,605), bankbetétek 15,440 (17,823) K. — *Teher:* Részvénytőke 100,000 (100,000), tartalékalap 10,500 (9500), adótartalék 300 (300), értékcsökkenés 55,000 (50,000), kétes követelések tartaléka 915 (1843), hitelezők 13,940 (11,284), nyereség 13,751 (13,048), K. Összesen 194,407 (185,975) K.

A Budapesti Tattersall rt. az 1907. évben hangzatos agrár jelszavak alatt folytatott működésével szolgálta azt a célt, hogy alaptőkéjét minél jobban kamatoztassa. A 33,855 K (1906: 47,646 K) tiszta nyereség, mely a 200,000 K alaptőke 16,9%-os kamatozása, tulnyomó részben a jégpálya és egyéb sport-ágak hozama, a lötenyésztés körül pedig a társaságnak nincs érdeme, noha e czimen kapta a fővárostól használatra a város további fejlődését megakasztó enormis telket. A mérleg tételei az előző évhez mérten annyiban változtak, hogy a társaság — ismeretlen okból — felcsapott a Devecseri takarékpénztár hitelezőjének 41,590 K-val.

A Felsőmagyarországi bánya- és kohómű rt. igazgatósága márczius 17-én tartandó közgyűlésén javasolni fogja, hogy a tetemes leírások után fenmaradó 626,334 K nyereségből (1906-ban 603,443 K) a tartalékalapra 100,000 K (a múlt évben 70,000 K) fordítassék, osztalék fejében pedig részvényenként 20 K = 10% (tavaly 19 K) fizetessék.

A Magyar czirokipar rt, mely a magyar czirokáru-kartel létesítését vette tervébe, e célzt nem érte el, mert igen sok czirokáru-gyár dolgozik kartelen kívül. Épen ezért a márczius 8-án tartandó közgyűlés kimondja a felszámolást. Az 1907. évi mérleg szerint a társaság vesztesége 29,651 K-ról 232,166 K-ra növekedett, azaz a 300,000 K alaptőke 76.39%-a elveszett.

A Kisjenői fatermelő rt, mely a Magyar kereskedelmi rt. támogatásával alakult, a József főherceg kisjenői uradalmához tartozó ágyai erdő kitermelésére, erdőségeinek egész körisfaállományát a bécsi Moritz Drach jr. és a budapesti Spitz Márk fakereskedő-czégeknél eladta 750,000 K-ért.

Az Egyesült wernstadti és győri textilipar rt. az 1907. évre 15 K = 7½% osztalékot fog fizetni, az előző évi 10 K = 5%-kal szemben.

Az Aranyosgyéres-egerbegyi agyagipar rt. (Torda). febr. 29-én alakult meg Tordán, 250,000 K alaptőkével. Az igazgatóság tagjai: Bethlen Bálint gróf (elnök), Horváth Miklós, Fekete Ferencz (alelnök), Erdélyi Elemér, Popesku György, Mendel Simon (ügyvezető), Incze Lipót nagyváradi mérnök, Szenes Károly kolozsvári fakereskedő, Király József, Szenkovits Aurél és Smiel Dávid (ügyvezető). A felügyelőbizottság tagjai lettek: Zeyk Albert, Gidófalvi István dr., Száva Mihály, Kimpel Florián és Bartha Lajos.

Kénsav- és műtrágyagyár Szabadkán. A Klotild első magyar vegyipar rt. Szabadkán kénsav- és műtrágyagyárát létesített, melynek részére a kereskedelmi miniszter az előzetesen biztosított állami kedvezményeket 1906. szeptember 20-tól számítandó 10 évre végleg engedélyezte.

A csáktornyai „Muraközi pezsgőgyár, Stráhia és társai” közkereseti társaság részvénytársasággá alakult át febr. 29-én. A részvénytőke 150,000 K, (300 db 500 K névértékű részvény). Igazgatóság: Hajós Ferencz dr. ügyvéd (elnök), Stráhia Ferencz kereskedő (alelnök), Hirschmann Nándor (ügyvivő-igazgató), Cvetkovics Antal takarékpénztári igazgató, Hirschmann Léo tárházi igazgató, Rozenberg Lajos kereskedő, Stráhia Károly kereskedő, Ferbáth Frigyes dr. ügyvéd (Budapest), Hajós Kálmán dr. ügyvéd (Budapest), Isó Viktor dr. közjegyző-helyettes (Zalaegerszeg), Murai Róbert magánzó (Budapest), erényi Ullmann Károly dr. (Budapest). Felügyelő-bizottság: lovag Ahsbaks Lajos (Budapest), Benedikt Béla kereskedő, Filipich Lajos or. z. képviselő, Hajós József szállodás, Plichta Béla körjegyző, Strausz Sándor kereskedő. — A gyár pezsgője „Animó” elnevezéssel jön forgalomba.

A győri Fleischmann-féle kóser hentesárugyárát a tulajdonos részvénytársasággá akarja átalakítani és jelentékenyen megnagyobbítani.

Az Újvidéki konzervgyár rt. márczius 26-án rendkívüli közgyűlést tart, mely a részvénytőke emelése tárgyában fog határozni. A társaságot 1906-ban 150,000 K tőkével az Újvidéki takarékpénztár alapította és mérleget még nem tett közre.

Az Első módosi hengergőzmalom rt. vesztesége az 1907. évben 88,492 K-ra szaporodott, azaz a 180,000 K alaptőke 49.1%-át teszi ki. A közgyűlés ezért az alaptőke leszállítását határozta el 180,000 K-ról 90,000 K-ra, a részvények lebélyegzése után és így a gyárépület és magtár értékét 93,004 K-ról 80,000 K-ra, a malomberendezését 68,106 K-ról 20,500 K-ra, a gépeket és kazánját 33,253 K-ról 18,000 K-ra, a villamos-telepét 3237 K-ról 2000 K-ra és a leltárát 6247 K-ról 2038 K-ra szállítják le.

Az Ungvári malmalom rt. 1907. évi mérlegét 62,892 K tiszta nyereséggel zárta, az előző évi 34,467 K-val szemben, ami a 400,000 K alaptőke 14.58%-os kamatozásának felel meg. Az osztalék 15 K = 7½%, a tavalyi 10 K = 5%-kal szemben.

A Miskolci gőztéglagyár rt. 1907. évi tiszta nyeresége 78,070 K. (1906-ban: 54,754 K.) Az osztalék 18 K = 9%, a tavalyi 14 K = 7%-kal szemben.

A Szegedi kenderfonógyár rt. 1907. évi mérlegét 408,714 K tiszta nyereséggel zárta, azaz az 1 millió K alaptőke 40.87%-kal kamatozott. (1906-ban 384,061 K volt a nyereség.) Az osztalék, bő tartalékolás után, 56 K = 14% lesz, a tavalyi 48 K = 12%-kal szemben.

A Rózsahelyi fa-papiranyag gyári rt. az 1907. évben 48,947 K tiszta nyereséggel ért el, míg tavaly 43,151 K volt a nyereség. Az 500,000 K alaptőke tehát 9.8%-kal kamatozott. A nyereségből 14 K = 5.6%-os osztalékot fizetnek, a tavalyi 12 K = 4.8%-kal szemben és tartalékolásra 18,000 K-t fordítanak.

A Szepesmegyei gazdasági szesztermelők szeszfinomító rt. (Lőcse) az 1907. évben 50,000 K tiszta nyereséggel ért el, az előző évi 44,252 K-val szemben. Ez a 400,000 K alaptőke 12.55%-os kamatozása. A nyereségből a tartalékok dotálása után 24 K = 12% osztalékot fizetnek, a tavalyi 20 K = 10%-kal szemben.

A Magyar gyapjufonalgyár rt. (Temesvár) műszaki és kereskedelmi vezetésével a Liebig & Co. reichenbergi czéget bízták meg és Tóts Rezső főtisztviselőt czéggjegyzési jogosultsággal ruházták fel.

A Pécsi villamossági rt. 1907. évi mérlegét 102,725 K tiszta nyereséggel zárta, az előző évi 99,386 K-val szemben. Ez a nyereség az 1 millió K alaptőke 10.27%-os kamatozásának felel meg.

A rákosvidéki villamosmü ügyében a Ganz-gyár azt tervezi, hogy Rákosszentmihályon, Mátyásföldet és Rákosligetet közös villamos-telepről látja el villamos arammal. A terveket már ki is dolgoztatta és azt Rákosszentmihályon bemutatta az érdekelt községek képviselőinek, akik a tervhez örömmel adták hozzájárulásukat. A tervek alapján a községekkel megindítja a czég a részletes tárgyalásokat, amelyek előreláthatólag sikerrel végződnek.

Román faipari vállalat magyar kézben. A Societate anonima romana pentru exploatare pedurilor (Bukarest) finanszírozását a Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcson rt. vállalta el akként, hogy két évre két millió K folyószámla-kölcsönt ad a társaságnak és azt esetleg további két évre meghosszabbítja. A román faipari vállalat fő részvényese gróf Mikes Ármán. A társaság évente 1.5 millió öl fenyőfát termelhet és 40 klm. hosszú iparvasutját most hosszabbítja meg 70 klm.-re.

Az Oesterreichische Alpine Montangesellschaft 1907. évi mérlegét 25,602,343 K bruttó bevétel és 4,141,317 K értékcsökkenési leírás mellett 16,568,195 K tiszta nyereséggel zárta. Ebből részvényenként 38 K = 19% osztalékot fizetnek, a tavalyi 30 K = 15%-kal szemben.

A Nezsideri papirgyártó rt. 1907. évi mérlegét 955,692 (1906: 680,057) K tiszta nyereséggel zárta, amiből 24 K = 12% osztalékot fizetnek, a tavalyi 20 K = 10%-kal szemben, a tartalékokat 247,784 (132,730) K-val dotálják és 103,260 (37,795) K-t új számlára visznek át.

A Schodnica kőolajipari rt. 1907. évi mérlege 1,630,565 K leírás után 287,861 K tiszta nyereséggel tüntet fel, melyből részvényenként 12.50 K osztalékot fizetnek.

Aru- és értéktőzsdei hírek.

A Vasárugyár rt. Sopron-Grác részvényeit a Verkehrsbank a bécsi tőzsdén bevezette. Az első árfolyam 500 névérték mellett 830 K volt.

A Magyar gázizzófény rt. a bécsi tőzsdén. A Wiener Bank-Verein engedélyt kért a bécsi tőzsdétanácstól a Magyar gázizzófény rt. 5000 db 200 koronás részvényének bevezetésére.

Budapesti szédelő „bank-szaklapok.” A németországi szaklap nem fogy ki az amiatt való panaszból, hogy Budapestről egyes bankczégek, melyek — ugymond — Magyarország fővárosában teljesen ismeretlenek — bankszaklapokkal árasztják el a német közönséget, különösen a kis tőkések, takarékoskodókat és értékpapír-vásárlókat, mely lapok egyedüli célja az, hogy az illetőket hangzatos reklámokkal a budapesti tőzsdén való üzérkedésre és természetesen az e célú megbízásoknak X vagy Y budapesti bankrhoz való eljuttatására csábítsák. Most a Berliner Tageblatt felsorolja ezen kitűnő budapesti »szaklapokat,« melyek nálunk merőben ismeretlenek, de Németországban annál fájdalmasabban ismertek. A lapok a következők: „Finanz-Telegraph,“ „Internationale Kapitals-Revue,“ „Finanzieller Wegweiser,“ „Handels-Rundschau“ és a „Börsenwacht.“ A manipuláció a B. T. szerint következőleg megy végbe: Miután a lap kiadója „bankár“ czéget bejegyeztette, a németországi czimirodák egyikétől vagy többtől néhány ezer németországi kistőkés és értékvásárló czímét megszerzi s ezeknek megküldi lapjának mutatvány-példányát, melyen hazugul a lap 10—15 évi fennállása van feltüntetve. A laphoz megrendelési jegy is van csatolva, melynek értelmében a lap ¼ vagy félévre minden kötelezettség nélkül kívánatra ingyen küld-

tit. Természetesen sokan lépre mennek s megrendelik az ingyenlapot, amely azután hatalmasan megdolgozza olvasóit. Valótlan tőzsdei hírek és hamis árfolyamkimutatások, csábító, kecsgető közlemények, nem létező emberek által beküldött elismerő levelek segítségével történik a megdolgozás és nem egy gimpli lépre megy, beküldi az előleget, később a fedezeti összeget is, a «bankár» urnak pedig, aki a saját számlájára játszik, gondja van arra, hogy ezek az ő zsebében maradjanak, Mikor aztán csordultig megtelik a pohár, mikor a becsapottak feljelentéssel kezdenek fenyegetőzni, a «bankár» ur törölteti cégét, eltűnik, hogy nemsokára más czégen és más című lappal folytassa üzleleit. Így ir a dologról a tekintélyes német napilap, nekünk azonban ennek kuriozumként tudomásul vételén kívül egyéb teendőnk is volna. A hatóságnak kellene a legerélyesebben fellépni eme szédelgők ellen; ezt kívánja a nemzeti becsület, ezt gazdasági érdekeink.

Biztosítás.

¶ Az osztrák biztosító társaságok magyar üzleteikről eddig nem voltak kötelesek a kereskedelmi és váltótörvény-székhez külön mérleget benyújtani. A budapesti keresk. és váltótörvényszék azonban a mult hóban értesítette az összes Magyarországon működő osztrák biztosító társaságokat, hogy *ezentul a központi mérleggel együtt a magyar üzletre vonatkozó zárszámadataikat is kötelesek benyújtani.*

A Magyarországi fakereskedők és fatermelők biztosító szövetezete, mely eddig nem kezdte meg működését, szakkörökben elterjedt hírek szerint, nem is fog ebben a formában működni, hanem — ha sikerül a kellő tőkét előteremteni részvénytársasági formában fog újra megalakulni.

Az Első magyar általános biztosító-társaság márczius 13-án kettős jubileumot ül. Ötvenedik évfordulóját az intézet fennállásának és egyuttal *Ormódy Vilmos* vezérigazgató jubileumát, aki az intézet fennállása óta annak tagja. Az 1907. évi mérleg az intézet fennállása óta a legfényesebb, amennyiben az összes üzletágakra vonatkozólag összesen **4.102,018 K** tiszta nyereséget mutat ki, melyből részvényenként **500 K jubileumi osztalék** kifizetést fogják indítványozni. Az elemi ágazat díjtartaléka **7.319,287 K**-ról **7.998,355 K**-ra, a külön-tartalék **3.387,199 K**-ról **3.797,739 K**-ra emelkedik. Az életbiztosítási üzletágban ezuttal is eredménydus működést fejtett ki a társaság, ugy, hogy a tulnyomó részben belföldön elért új szerzemény összege **80.850,344 K**-r rug. Az életbiztosítási üzlet-állomány a halálozások és lejárt tőkék czimén kifizetett összegek és a törlések levonása után **386.637,776 K**-ról **418.736,383 K**-ra emelkedett. Ezen biztosított összeg fedezésére a társaság **111.471,258 K** összeget képviselő díjtartalékkal rendelkezik az előző évi **104.391,287 K**-val szemben. A társaság biztosítéki alapjai, melyek 1906-ban **130.606,015 K** összeget képviseltek, 1907. december 31-én **135.338,327 K**-ra rugnak, a következő értékekben elhelyezve: Betétek takarékpénztáraknál és bankoknál **4.387,504** korona, záloglevelek **93.801,196 K**, magyar járadék **1.813,672 K**, államilag biztosított vasuti kötvények **10.313,665 K**, olasz járadék és egyéb értékpapírok **4.572,744 K**, tárczában lévő váltók **4.595,803 K**, jelzálogkölcsonők **301,645 K**, életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök **12.072,097 K**, a társaság háza **3.480,000 K**. Összesen **135.338,327 K**.

A *Gizella-egylet, kölcsönös élet- és hozománybiztosító intézet* 1907-ben **4.892,303 K** (1906-ban: **4.469,191 K**) esedékes biztosítást fizetett ki és **450,545 K tiszta nyereséget** ért el, az 1906. évi **532,513 K**-val szemben. A mérleg tételei a tartalékolásokból eredő normális növekedést mutatják és (zárójelben az előző éviekkel) a következők:

Vagyron: Pénztári állomány **41,559 (554,345)**, rendelkezésre álló követelések **580,548 (0)**, ingatlanok (tehermentes) **895,864 (895,864)**,

értékpapírok s azok kamatai **15.898,531 (18.720,645)**, jelzálogkölcsonők **48.457,157 (41.370,788)**, kölcsönök saját kötvényekre **2.306,939 (2.061,455)**, nyugdíjalap **691,014 (626,310)**, segélyalap **72,335 (54,270)**, künlvőségek ügynökségeknél és fiókoknál **777,109 (766,241)**, künlvő díjak és kötvénykölcson kamatok **713,618 (730,261)**, künlvő jelzálogkölcson kamatok **192,860 (88,065)**, óvadékok **151,642 (138,949)**, leltar értéke **44,923 (42,040) K**. — *Teher*: Biztosítéki tartalékok **619,060 (397,140)**, díjtartalék **65.113,316 (60.632,871)**, díjtávittelek **1.242,443 (1.126,354)**, függő károk tartaléka **193,558 (153,930)**, biztosítottak osztalékalapja **1.224,815 (891,761)**, hivatalnokok nyugdíjalapja **698,493 (634,940)**, segélyalap **72,583 (56,541)**, kötvénykölcsonők kamattávittele **3276 (440,121)** óvadékok **151,642 (138,949)**, jelzálogkamat-átvittelek **475,889 (234)**, különféle hitelezők **149 (0)**, szegény leányok kihazasítási alapja **578,329 (551,463)**, az üzemév feleslege **450,545 (532,513) K**. Összesen **70.824,105 (65.991,239) K**.

A *Pannonia magyar viszontbiztosító intézet* igazgatósága a legközelebbi napokban tartandó ülésén állapítja meg az 1907. évi mérleget. A társaság az elmúlt évben különösen kedvező eredménnyel dolgozott, miért is az igazgatóság a közgyűlésnek előreláthatólag részvényenkénti **150 K = 25% osztalék** fizetését fogja javasolni, a megelőző évi **120 K = 20%-kal** szemben.

A *Magyar jég- és viszontbiztosító rt.* márczius 3-án tartotta közgyűlését. A közgyűlés elhatározta, hogy a mult évi **583,926 K** nyereségáhozattal együtt rendelkezésre álló **802,622 K**-ból, az alapszabályszerű levonások tekintetbe vétele után, **10%** azaz részvényenként **20 K** osztalék fizetessék és **454,509 K** új számlára vitessék át.

Közlekedés.

A *Szabadka-gombos-palánkai h. é. vasut rt.* alakuló közgyűlését márczius 4-én tartják *Budapesten*. Az alapító a *Gfrerer, Schoch és Grossmann* budapesti vállalkozó cég.

A *Szatmár-bikszádi h. é. vasut rt.* márczius 7-én tartandó rendkívüli közgyűlésén *felemeli alaptőkéjét 2.573,200 K-ról 2.893,600 K-ra*, **1602** drb. **200 K**-s elsőbbségi részvény kibocsátása utján.

A *Magyar vasuti forgalmi rt.* febr. 29-én tartotta közgyűlését. A már 1906. évben megindult kedvező forgalmi konjunktura az 1907. év folyamán mindvégig kitartott, a vasutak forgalma ugy a bel-, mint a külföldön oly mértékben emelkedett, hogy e vállalatok állandóan kocsihányal küzdöttek. A mult év eredményei közül kiemelni továbbá az igazgatóság, hogy az 1905. évben a m. kir. államvasutak által a társaságnál megrendelt **2000** drb. átmenetileg az olasz államvasutaknak bérbeadott teherkocsik, a lefolyt üzletévben a m. kir. államvasutaknak rendben átadattak, ugy hogy ez az üzlet most már teljesen lebonyolított. A társaságnak közlekedési és villamos vállalatai, nemkülönben külföldi alapításai öröndetes fejlődést mutattak. Tekintettel a fentebb említett nagyobb mérvű kocsibeszerzésre, a társaság a folyó 1908. év elején a közgyűlés által annak idején az alaptőkének **6 millió K**-ra leendő felemelése iránt hozott határozat, valamint a mult évi közgyűléstől ujból nyert felhatalmazás alapján **5000** drb új részvény kibocsátását határozta el, miáltal az alaptőke **5 millió** K-ra emelkedett. A közgyűlés elfogadta az igazgatóság javaslatát, hogy osztalékul az 1907. évre részvényenként **12 1/2% = 25 K** fizetessék ki (tavaly **10%**).

Az *Oriente magyar tengerhajózási rt. (Fiume)* 1907. évi mérlegét **356,490 K tiszta nyereséggel** zárta, az előző évi **364,186 K**-val szemben, a miből a tartalékok **139,493 K**-val dotalják és mint tavaly **60 K = 6%** osztalékokat fizetnek.

A *Hamburg-amerikanische Parketschiffahrt-Gesellschaft* 1907. évi *tiszta nyeresége 252 millió márka*, az előző évi **323 millió** márkával szemben. Az *osztalék 6%* lesz, a tavalyi **10%**-kal szemben. A tartalékokkt **17-8 millió** márkával dotalják, míg tavaly e célra **21-8 millió** márkát fordítottak.

Szövetkezeti hírek.

A *Pestmegyei takarékgöyegület mint szövetkezet* 1907. évben **4806 K tiszta nyereséget** ért el, az előző évi **1845 K**-val szemben. A kölcsönállomány **179,182 K**-ról **305,082 K**-ra, a visszleszámítolás pedig **135,015 K**-ról **236,738 K**-ra emelkedett. A mérlegtételek (zárójelben az előző éviekkel) a következők:

Vagyron: Pénztárkészlet **10,766 (10,956)**, más pénztintézeteknél elhelyezve **130,686 (178,205)**, váltószámla **305,082 (179,182)**, berendezés **2650 (2805)**, szervezési költség **198 (248) K**. — *Teher*: Törzstőke **61,739 (47,925)**, takarékgöy és folyószámlabetétek **131,023 (180,405)**, tartalékalap **1000 (0)**, biztosítéki alap **14,074 (6206)**, visszleszámított váltók **236,738 (135,015)**, nyereség **4806 (1845) K**. Összesen **449,383 (371,396) K**.

A *Kereskedelmi takarékgöy és hitelszövetkezet* márczius 1-én tartotta gyűlését. A mult év tiszta nyeresége a költségek leszámítása után **40,870 K**. A rendes tartalékba utal **3632 K**-t, az igazgatóság és felügyelő

bizottság alapszabályszerű javadalmazására 4200 K-t, osztaléokra 4575 darab részjegy után á 7 K = 7% 32,025 K-t, a fönmaradó 1013 K-t pedig jövő évre vezetik elő.

A Hazai leszámítoló- és takarékszövetkezet, miután febr. 20-án tartott közgyűlése kizárólag a felszámolás tárgyában nem volt határozatképes, márczius 19-re új közgyűlést hív össze a felszámolás kimondása tárgyában.

Jogszolgáltatás.

Az elmegegység miatt való gondnokság alá helyezés hatálya nem érinti a gondnokság alá helyezést megelőzően kötött jogügylet érvényességét. Felperes a közte és az alperes között 1903. május hó 29-én kötött szerződést, amelyvel ingatlanait élethosszig való eltartás, élelmezés és ruházás kikötménye mellett az alperesre átruházta, azon az alapon kéri érvénytelenné nyilvánítani, hogy az a jó erkölcsökbe és társadalmi rendbe ütközik és hogy ő gyermekkorától gyengeelméjű, mit az alperes tudott. A nagyváradi törvényszék 8158/906. sz. a. kelt ítéletével és alperes felebbezésére a nagyváradi ítéletábla 2267/906. sz. a. kelt ítéletével felperes keresetének helyt adott; a Kuria ellenben mindkét alsóbíró ítéletét megváltoztatta és felperest keresetével elutasította. A Kuria elfogadta ugyan azokat az indokokat, amelyek az első illetve, másodbíró. ág arra nézve hoz föl, hogy a keresetnek a jó erkölcsökre alapított kifogása alapján helyt adni nem lehet, de nem adott helyt a keresetnek a második alapon sem, mert az elmegegység magában véve — ellentétben az elmebetegséggel — nem zárja ki az akaratelhatározást és így nem teszi feltétlenül cselekvés képtelenné az elmegegységben szenvedőt, hanem a gyengeelméjű csak abban az esetben válik korlátolt cselekvőképessé, ha az 1877. XX. t.-cz. 28. §. b. pontja alapján gondnokság alá helyezés hatálya azonban nem érinti a gondnokság alá helyezést megelőzően kötött jogügylet érvényességét. Ennélfogva, minthogy felperes nem is állítja, hogy a szerződés kötése idejében gondnokság alatt állott volna, sőt mint önjogu maga indította a pert, a szerződés érvénytelenítését azon az alapon, hogy elmegegységben szenved, nem követelheti. Ezek alapján a Kuria mindkét alsóbíró ítéletét megváltoztatta és felperest keresetével elutasította.

Irodalom.

A vízi társulatokra vonatkozó statisztikai adatok Kvassay Jenő miniszteri tanácsos szerkesztésében most már harmadik bővített kiadásban tettek közzé. A terjedelmes munka, mely a földm. min. megbízásából készült, alapos statisztikai adatokat tár elénk az ármentesítő társulatok szervezetéről és működéséről, a lecsapoló, öntöző, ipari vízhasználati társulatokról, a kulturmérnöki intézményről stb. A jelesen megszerkesztett gazdasági monográfiából az ármentesítési munkálatok valóban nagyszabású eredménye tarul elénk, mely abban kulinál, hogy 50 év alatt nem kevesebb, mint 6.391,000 kat. holdot ármentesítettünk, ami mellett messze elmaradnak a külföldi nagy ármentesítő vállalatok eredményei. A könyvet egy koronáért a földművelési minisztérium minden érdeklődőnek megküldi.

Tisztviselői ügyek.

A tisztviselők adósságának konvertálása. Ausztriában — mint értesülünk, a hivatalnokok helyzete rövidesen könnyebbül. A kormány egy konzorciummal nagyrészt letárgyalta egy a czéla külön alakuló intézet alapszabályait és az intézetnek, amely csakis a hivatalnokok adósságainak konvertálásával foglalkozik majd, engedélyezése rövidesen várható. Philipp Ottó dr., a bécsi községi takarékpénztár titkára, az ausztriai nemzetgazdászok egyesületének ülésén felolvasást tartott a létesülőben levő intézetről és felolvasásában párhuzamot vont a most szokásos tisztviselő-kölcsönök és az új intézet által adandó kölcsönök közt. Kimutatta, hogy az új intézet 8 $\frac{1}{2}$ —11%-kal olcsóbb feltételekkel adja majd a kölcsönt az eddigieknél, nem számítva azt a nem csekély előnyt, hogy a hivatalnokok adósságainak konvertálására óriási összeget hoz a piacra, holott ma az ily kölcsönök igen nehezen kaphatók. A dolog a hiva-

talnokok kétségtelenül nyomasztó helyzete mellett már csak azért is aktuális, mert ez a katonatisztek adósságainak konvertálására is irányul és mert nem lehet vitás, hogy az olcsón és jóindulattal keresztülvitt konverzió sokkal több előnyt nyújt a hivatalnokoknak és katonatiszteknek, mint a fizetés-javítás, amelynél aránylag csekély összegek jutnak egy-egy hivatalnokra. Ugy tudjuk különben, hogy hasonló intézmény nálunk is van alakulóban és kívánatos volna, hogy minél előbb megalakuljon. A dolog részleteire különben legközelebb visszatérünk.

A Magántisztviselők országos nyugdíjgyejesületéhez beadott alapszabálmódosításra vonatkozólag az egyesület igazgatósága a javaslat benyújtóihoz a következő levelet küldte: „Amint már hírlapilag igazolni szerencsénk volt, pénzügyi tisztviselő-tagjainknak Uraságod által is aláírt közgyűlési indítványát a 40 évi tagsági időtartamnak 34 évre való leszállítása tárgyában megkaptuk és annak lehetővé tétele érdekében intézményünk fejlődése előmozdítására mindent el fogunk követni. Tekintve azonban, hogy más üdvös reformok keresztül vitele érdekében általános alapszabálmódosítás van tervben, mely módosítás rajtunk kívül eső okoknál fogva ez évi rendes közgyűlésünkön még nem kerülhet tárgyalásra, minden pillanatban pedig nem állhatunk változtatásokkal a belügyminiszter elé, a köznek és a t. kartárs urak jól felfogott érdekében kérjük szives postafordul-tával adandó hozzájárulását, hogy ez a módosítás sem a többi közül kiszakítva, hanem azokkal együttesen némi késedelemmel kerüljön a közgyűlés elé. Elvégre néhány hónap nem számíthat és kézenfekvő, hogy mi minden oly reformot, mely intézményünket erősíti, fejleszti, csak örömmel üdvözlünk“.

Vegyes hírek.

A mérlegkésztés reformjáról a Magyar Pénzügy ez évi 9. számában közölt cikkbe értelemzavaró hiba csuszott be, melyet szükségesnek látok a következőképp helyreigazítani:

Az értékcsökkenési tartalékok rendszerének biralatánál helyteleníttem azt, hogy gyártelepek, ingatlanok, raktárépületek, nem a mérlegkésztés napján tényleg meglévő értékükben vétetnek fel a mérlegbe, hanem azokat a beszerzési értékben szerepeltetik vagyonként és ezzel szemben a teheroldalon u. n. értékcsökkenési tartalékot állítanak be. Ezen eljárás pedig két visszasságot eredményez. A kevésbbé fontos hibája ezen rendszernek, hogy azon intézetek, melyek ily befektetésekkel bírnak és értékcsökkenési tartalékkal ellensúlyozzák a beállott értékvesztéseket, a kopásból, elavulásból, stb. származó és tényleg veszteséget képező összegeket nem számolják el az évi eredmény-számla rovására, hanem megelégszenek azzal, hogy az e czéla szolgáló tartalékot a tiszta nyereség felosztása alkalmával megfelelően növeljék. Habár kétségtelen, hogy az ilyen természetű leírások, mint üzemméltóságok, veszteségként kiütendők. A nagyobb hibája azonban, hogy egyáltalában nem tájékoztat a vagyonrészletek között felvett befektetések valósgagos értéke felől! Mert vajjon ki tudja azt pontosan megállapítani, ha egy mérleg vagyonoldalon mondjuk 200,000 korona értékű raktárépülettel szemben a teher oldalon egy 50,000 koronas értékcsökkenési tartalék van beállítva, hogy az az ingatlan tényleg mennyit ér? Van-e megfelelő leírás és különösen, hogy van-e tartaléka és ha igen, mily összegű az, esetleges veszteségek fedezetére? A be nem avatott ily esetben csak tapogatózására van utalva, bár a mérleg alapelve világosan megkivánja, hogy az egyes vagyonrészek a zárszámadás napján meglévő valószínű értékükben veendőek fel, míg tartalékul csak oly összegeket szerepeltethetünk, melyek előre nem látott veszteségek tényleges fedezetére szolgálnak, nem pedig már elvesztett — tehát leírandó — értékek ellenértékét képezik.

Tolcsvay Henrik.

Az Osztrák-magyar bank főtanácsosai közül a király Tatai Gold Zsigmond, Schreiber Ignác, és Omoraviczai Heinrich Alajosnak a közgyűlés által történt újbóli megválasztását, valamint Hertelendi és

	<h1>Írógép</h1>	<h1>Tiszta aczel- szerkezet</h1>	<h1>Írógép</h1>	<h1>Amerikai</h1>
	<p>munkatárs</p> <p>Eredeti amerikai</p> <p>azonnal</p> <p>látható írással</p>	<p>Gyönyörű szép írással. Ara teljes felszereléssel 300 korona.</p>	<p>kellékek</p> <p>az összes létező gépekhez legolcsóbban</p>	<p>iroda-butor</p> <p>berendezések minden kivitelben - -</p>
<p>Tessék prospektust kérni Kaufman és Tsa, Bpest, V., Zoltán-u. 16. (Szabadság-tér.)</p>				

Vindornyalaki Hertelendy Ferencnek a bank főtanácsosává két évi időtartamra történt megválasztását, valamint a megválasztott Prade Henrik főtanácsost eme minőségében megerősítette.

A Pesti hazai első takarékpénztár új palotája. A Pesti hazai első takarékpénztár tudvalevőleg a Belvárosba, a Váci-utcába szándékszik áttenni igazgatósági központját. Már régebben megvásárolta e célra a Deák Ferenc-, Váci- és Kishid-utczák között fekvő báró Drasche-féle nagy ingatlant, de mivel még ennél is tovább kíván terjeszkedni, most mint a „Magyar Kereskedők Lapja” jelenti, hozzávásárolta a Magyar-francia biztosító társaság Deák Ferenc-utczai ingatlanát, mely átmege a Kishid-utczába. A vételár 950,000 korona. Ekként az új központi palota a Váci-utczát, az „Angol királynó”-szállodáig fog terjedni.

A Magyar kereskedelmi hitelbank rt. igazgatósága Húvós Rezsőt, a Wiener Bankverein belvárosi fiókjának főnökét igazgatóhelyettesé és Priesender Jakab főtisztviselőt cégvezetővé nevezte ki.

A Dunagőzhajózási rt. óbudai hajógyárának igazgatójává Láng Lajost, a Budapesti szivattyú és gépgyár rt. volt igazgatóját nevezték ki.

A Heves megyei takarékpénztár rt. (Eger) igazgatósági tagja, id. gesztóczy Samassa János meghalt.

A Mórvidéki takarékpénztár rt. elnökévé báró Trauttenberg Frigyeset választották.

Közgyűlési határidők.

(A társaság cége mellett levő időpont a közgyűlés időpontja, a zárjel között levő nap a részvények letételének határnapja.)

- Márc. 4. Szabadka-gombos-palánkai h. é. vasut rt., V., Dorottya-u. 3., d. u. 4 óra (alakuló)
5. Putnoki „Hungaria” gozmalom rt., V., Nádor-u. 12., a Magyar ált. hitelbank helyiségében, d. e. 11 óra (febr. 27.). — Fiumei nyilvános raktár rt., V., Dorottya-u. 6., a Leszámítoló bank üléstermében, déli 12 óra.
6. Globus müintézet és kiadóvállalat rt., VII., Erzsébet-körút 45., Royal-szálló, Magyar szoba, d. e. 11 óra (febr. 27.). — Forgalmi bank rt., V., Dorottya-u. 6., a Leszámítoló bank üléstermében, déli 12 óra (febr. 27.).
7. Schlick-féle vasöntöde és gépgyár rt., V., Mária Valéria-u. 12., a Pesti Lloyd-társaság üléstermében, d. u. 4 óra (márc. 3.). — Szatmar-bikszádi h. é. vasut rt., V., Eötvös-u. 47., d. u. 1/2 óra (febr. 28.). — Általános bank rt., VII., Erzsébet-körút 39., d. u. 3 óra (márc. 2.). — Bank- és pénzváltó rt., VIII., József-körút 16., déli 12 óra.
8. Kisbirtokosok országos földhitelintézete, V., Géza-u. 2., d. e. 10 óra (márc. 5.). — Pallas irodalmi és nyomdai rt., V., Honvéd-u. 10., d. e. 11 óra (febr. 29.). — Bristol szálloda rt., IV., Mária Valéria-u., d. e. 11 óra (febr. 29.). — Koszénbánya és téglagyártársulat Pesten, VI., Teréz-körút 22., d. e. 10 óra (márc. 5.). — Magyar czirokipar rt., V., Váci-körút 32., d. e. 10 óra (febr. 29.). — Magyar takarékpénztárak központi jelzalogbankja mint rt., V., Tükör-u. 4., d. e. 11 óra (márc. 1.). — Amerikai cipő rt., V., Dorottya-u. 6., déli 12 óra (márc. 4.). — Gazdák, iparosok és kereskedők hitelszövetkezete, VI., Teréz-körút 1 e., d. e. 11 óra (márc. 3.). — Eudapest IV., kerületi takarékpénztár rt., IV., Károly-körút 10., d. e. 1/2 óra (márc. 3.).
9. Mész- és műhabaresarusító rt., V., Akadémia-u. 9., d. u. 5 óra.
10. Hazai fémlemez, bádogipar és konzervgyár rt., VIII., Fecske-u. 9., d. e. 9 óra (márc. 2.). — Korláti bazaltbánya rt., VII., Istvan-ut 61., d. u. 5 1/2 óra (márc. 2.). — Egyesült parketgyárak rt., V., Lipót-körút 23., d. e. 11 óra (márc. 7.).
11. Artésia budapesti vendéglősök szikviz- és pezsgőitalok gyár rt., VII., Egressy-ut 20/c., d. e. 11 óra (márc. 8.).

12. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank, V., Dorottya-u. 6., d. e. 11 1/2 óra (márc. 9.). — Thék Endre butor-, zongora- és épületmunkák gyára rt., VIII., Üllői-ut 66., d. u. 6 óra (márc. 4.). — Budapest III. kerületi takarékpénztár, III., Lajos-u. 183., d. u. 6 óra (márc. 9.).
13. Első magyar általános biztosító társaság, IV., Vigadó-tér 1., d. e. 11 óra (márc. 5.).
14. Csaktornya-zágrabi vasut rt., V., Veres Pálné-u. 30., d. e. 10 óra (márc. 6.). — Mav. hivatalnokok takaré- és előlegezési egylete m. sz., VI., Andrassy-ut 69., a Magyar vasuti és hajózási klub disztermében, d. u. 4 óra. — Fővárosi-nyomda-, vonalzó és könyvkötő rt., VI., Podmaniczky-u. 39., d. u. 6 óra (márc. 6.). — Kisküküllővölgyi faipar rt., V., Váci-körút 32., a Magyar kereskedelmi rt. üléstermében, d. e. 11 óra (márc. 11.).
17. Az első magyar általános biztosító társaság tisztviselőinek takaré- hitel- és segélyegylete m. sz., IV., Vigadó-tér 1., déli 12 óra.
18. Neuschloss-féle nasiczi tanningyár és gőzfűrészt rt., V., Dorottya-u. 3., a Hazai bank helyiségében, déli 12 óra (márc. 10.). — Egyesült magyar hajlított fabutorgyárak rt., V., Nádor-u. 12., a M. ált. hitelbank helyiségében, d. u. 1 1/4 óra (márc. 10.).
19. Magyar általános hitelbank, V., Nádor-u. 12., d. e. 10 óra (márc. 5.). — Felten és Guillaume kábel-, sodrony-, és sodronykötélgyár rt., V., Dorottya-u. 1., a Pesti magyar kereskedelmi bank üléstermében, d. e. 11 óra (márc. 11.). — Borszéki fürdővállalat rt., V., Hold u. 9., Hartmann Sándor ügyvédi irodájában (márc. 11.).
20. Tabako rt., V., Mérleg-u. 9. d. e. 10 óra.
21. Magyar olajipar rt., IX., Soroksári-ut 37., d. e. 10 óra (márc. 13.). — Beocsini cementgyári unió rt., V., Alkotmány-u. 10., déli 12 óra (márc. 13.).
22. Járadék-hitelbank rt., VI., Teréz körút 1/a.
25. Kábelgyár rt., Pozsony, d. e. 10 óra (márc. 17.).
28. Államosított magyar-nyugoti vasut, VI., Andrassy-ut 73., déli 12 óra (márc. 20.).

Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok cégjegyzéke.

Részvénytársaságok Budapesten.

Belvárosi takarékpénztár részvénytársaság. Timár Lajos cégvezető bejegyeztetett.

Budapesti bank részvénytársaság. Trotzer Róbert cégvezető töröltetett.

Budapesti giró- és pénztárgylet részvénytársaság. Kohner Ágoston és Hevesi Ödön igazgató töröltetett.

Hazai általános biztosító részvénytársaság. A gráci fiók töröltetett.

Magyar általános hitelbank. Deutsch Miklós igazgatóhelyettes, továbbá Frommer Vilmos, Janovitz Vilmos, Rech József és Stern Ede cégvezetők bejegyeztettek.

Pesti hazai első takarékpénztár egyesület. Hegyesi Károly cégvezető bejegyeztetett.

Le Charbon bánya és szénbánya magyar részvénytársaság. Pierson Lucien igazgató töröltetett.

Magyar automata gyár és kölcsönző részvénytársaság. Grünfeld Miksa cégvezető bejegyeztetett.

Magyar könyvkereskedő részvénytársaság. Kelemen Samu dr. igazgató töröltetett.

Magyar kovasvművek részvénytársaság. Alaptőkét 600 drb 500 K-s részvény kibocsátása által 200,000 K-ról 500,000 K-ra emelte fel.

Naxos csiszolóáru gyár részvénytársaság. Deutsch Izidor dr. igazgató töröltetett.

Most legidősebb!

A három évre szóló adókiutetések kezdődnek.

Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adói és illetékei

czimű munka. — Szerkesztette: Kormos Alfréd.

A „Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója és illetékei” czimű munka, az üzleti adón, a tőkekamatadón és az alkalmazottak keresetadóján kivül, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek összes illetékeivel is foglalkozik, sőt a tőzseadóra is kiterjed, úgy, hogy a nyilvános számadásra kötelezett társulatokra vonatkozó adó- és illetéki szabályoknak ára díszes vászonkötésben bérmentve tíz korona.

Megrendelhető a Magyar Pénzügy és a Magyar Kereskedők Lapja kiadóhivatalában, Budapest, V., Sas-utca 13.

Pétevárad-beocsini helyi érdekű vasut. Lessner Richárd igazgató bejegyeztetett.

Szabolcsvármegyei helyi érdekű vasut részvénytársaság. Mandel Pál igazgató töröltetett.

Szolnoki egyesült gőzfűrés és őrlőmalom részvénytársaság. Alakult: 1906. június 28-án. Alaptőkéje 1.600.000 K, 1600 drb 500 K-s törzs- és 2000 drb 400 K-s elsőbbségi részvény. Igazgató: Bródy Samu dr., Goldfinger Izidor dr., Goldfinger Oszkár dr., Hochstein Emil, Kovach Béla, Lippich Gusztáv, Neményi Miksa, Schöber Béla dr. Felügyelő-bizottság: Goldfinger Jakab, Berki József, Havas Lipót, Klein Mór, Kovács Kálmán és Szatmári Gyula. Székhelyét Szolnokról Budapestre helyezte át.

Szövetkezetek Budapesten.

A magyar kir. államvasutak alkalmazottai fogyasztási szövetkezet. Preiner Ferencz, Schwarcz Albert, Sarlay Janos, Turcsányi Pál, Berecz Lajos, Skrobák József, Cservenka Miklós, Fellner Béla, Eller János és Petz Antal igazgatók töröltettek.

Budapesti szoba- és ártisztító munkások szövetkezet. VII., Óvoda-utca 9. Alakult 1908. június 26-án. Igazgató: Banskzy Ferencz, Varga Imre és Bogdányi Simon. Felügyelő-bizottság: Hecht Abraham, Herzog Armin és Tóth Gábor.

Országos tisztviselői házépítő szövetkezet. Átlós-ut 1 b. Alakult 1908. június 8-án. Igazgató: Dicsőfi Kálmán, Nagy Sándor, Jakab Dénes. Felügyelő-bizottság: Bokor József dr., Matolcsy Ferencz és Forster Gyula.

Pestvidéki takaré- és hitelszövetkezet. Schrank József igazgató töröltetett. Kropp Kálmán, Kohn Jakab dr. és Fürst Lajos igazgatók bejegyeztettek.

Részvénytársaságok a vidéken.

Debreczen. Általános takarékpénztár részvénytársaság. Emerich Zsigmond főkönyvelő czéj. jog. bejegyeztetett.

Hajdusoboszló. Hajdumegyei takarékpénztár. Lengyel Imre igazgató bejegyeztetett. M. Tóth Pál igazgató töröltetett.

Jászberény. Jászberényi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság. Eördögh Oszkár igazgató bejegyeztetett.

Kassa. Kassai jelzálogbank részvénytársaság Zakar Ferencz tisztviselő czéjvezetői minősége bejegyeztetett.

Kiskunfélegyháza. Közgazdasági takarékpénztár részvénytársaság Tóth József igazgató töröltetett.

Marczali. Marczali általános takarékpénztár részvénytársaság. Berger Miksa, Landler Lévi, Sonnenfeld Jakab és Schnell Lajos igazgatók bejegyeztettek. Károlyi Imre dr., Kovács Sándor, Lengyel Pál és Scheiber Ferencz igazgatók töröltettek.

Mátészalka. Mátészalkai közgazdasági bank részvénytársaság. Klein Ignác igazgató töröltetett.

Mátészalka. Mátészalkai takarékpénztár részvénytársaság. Ifj. Péchy László igazgató bejegyeztetett.

Miava. Miávai takarékpénztár részvénytársaság. Mares Lajos igazgató bejegyeztetett. Grünwald Herman igazgató töröltetett.

Nagyenyed. Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság. Alaptőkéjét 500 drb 200 koronás részvény kibocsátásával 300.000 K-ról 400.000 K-ra emelte fel. Varró László dr., Müller Jenő dr., Winkler János igazgatók bejegyeztettek. Magyar Károly dr. igazgató töröltetett.

Nagykomlós. Nagykomlói népbank mint részvénytársaság. Kints Kristóf és Weichand Mihály igazgatók töröltetett. Pavlovits Janos és Kindl Mátyás igazgatók bejegyeztettek.

Nagykőrös. Nagykőrösi közgazdasági bank részvénytársaság. Biczó Elek igazgató és Tisztavári Dezső ügyvezető főkönyvelő czéjvezetői minősége bejegyeztetett.

Németnagyszentmiklós. Németnagyszentmiklói takarékpénztár mint részvénytársaság. Röhrich János igazgató töröltetett. Schulde János igazgató bejegyeztetett.

Nyitra. Felvidéki parcellázó és gazdasági bank részvénytársaság. Szabó Samu dr. igazgató töröltetett.

Óbecse. Óbecsei népbank részvénytársaság. Alaptőkéjét 135.000 K-ról 300.000 K-ra felemelte.

Szatmár. Szatmári takarékpénztári egyesület. Jákó Sándor és Lengyel Alajos dr. igazgatók bejegyeztettek. Lengyel Kristóf igazgató töröltetett.

Szatmár-Németi. Szatmári közgazdasági bank részvénytársaság. Fried Samu és Makár Károly dr. vezérigazgató töröltettek.

Szentgotthárd. Szentgotthárdi takarékpénztár mint részvénytársaság. Radákovich Gyula tisztviselő együttes czéjvezetői minősége bejegyeztetett. Bösse Lajos társasági tisztviselő czéjvezetői minősége bejegyeztetett.

Szikszó. Szikszói hitelintézet mint részvénytársaság. Jónap Ferencz és Zeisler Izsak igazgatók bejegyeztettek. Stamberger Jenő dr. és Zeisler Samuel igazgatók töröltettek. Fränkel Dezső igazgató vezetéknévét „Frenkel“-re helyesbítette.

Tapolca. Balatonmelléki takarékpénztár részvénytársaság. Weiler Kalman igazgató bejegyeztetett. Hochstädter Ignacz igazgató vezetéknévét „Biro“-ra magyarosította.

Temesvár. Délmagyarországi kereskedelmi és gazdasági bank részvénytársaság. Weisz Miksa igazgató bejegyeztetett. Rimmel Károly igazgató töröltetett.

Zombolya. Takaré- és hitelegylet részvénytársaság Zombolyán. Mixich Jankó Stevin igazgató töröltetett. Mixich Vincze Stevin igazgató bejegyeztetett.

Arad. Aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság. Weisz Konrad igazgató töröltetett.

Fülöpszállás. Fülöpszállási gazdasági gőzmalom részvénytársaság. Csaplár Péter igazgató bejegyeztetett. Gróf Adolf igazgató töröltetett.

Kecskemét. A kecskeméti sertéshizlálók gőzmalom részvénytársasága. Csáky Istvan, ifj. Móczár Gábor és Tassy József dr. igazgatók bejegyeztettek. Szeless József dr. igazgató töröltetett.

Kishunfélegyháza. Kiskunfélegyházi villamossági részvénytársaság. Felszámol. Felszámolók: Hoffer József dr., ifj. Molnár Imre és Feuer Sándor.

Kolozsvár. Kolozsvári (Heinrich József) ásvány- és gyógyszappangyár részvénytársaság. Balog Lajos igazgató bejegyeztetett. Szechy Akos dr. igazgató töröltetett.

Marosvásárhely. Erdővidéki bánya-egylet részvénytársaság. Csongvay Lajos igazgató bejegyeztetett. Engel Imre dr. igazgató töröltetett.

Máramarosziget. Tiszamenti fakeskedelmi részvénytársaság. Nemes Mansfeld Richárd, Beesky Emil és Winkler Geza igazgatók bejegyeztettek.

Nagyatád. Nagyatádi ártézi fürdő részvénytársaság. Az alaptőkét 400 drb 50 K-s részvény kibocsátása által 35.000 K-ról 55.000 K-ra felemelte.

Ujvidék. „Natosevity“ tanítók részvénytársasága Ujvidéken. Alakult 1907. márczius 21-én. Alaptőke 50.000 K, 1000 drb 50 K-s részvény. Igazgató: Gyorgyevics Demeter, Popovics Bogdán, Popovics György, Malusevics Radován, Radivojevics Emil, Maletaski Keresztély és Gajin György.

Szövetkezetek a vidéken.

Nagyhalmagy. Nagyhalmági hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja. Felszámol.

Gáta. Gátai tejszövetkezet felszámolás alatt. Megszűnt.

Kis-Kun-Laczhaza. Kis-kun-laczházai III. önszegélyző szövetkezet felszámolás alatt. Megszűnt.

Lengyeltóti. Lengyeltóti segélyszövetkezet. Alakult 1907. december 26-án.

Komlósd. (Somogy m.). Komlósi hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja. Alakult 1907. december 22-én.

Fonyód fürdőtelep. Fonyód és fürdőtelepi önszegélyző, fogyasztási és értékesítő szövetkezet felszámolás alatt. Megszűnt.

Baczkamadaras. Baczkamadaras és vidéke tejszövetkezet. Alakult 1908. január 19.

Kisgörgény. (Maros Torda-m.). Kisgörgény község állattenyésztőinek szövetkezet. Alakult 1907. november 13.

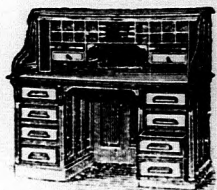
Beodra. Beodra-Karlovai takaré- és előlegszövetkezet. Felszámol.

Gesztely. (Zemplén m.). Gesztely és vidéke keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet. Alakult 1907. július 28.

Szatmárnémeti. Szatmárnémeti első közös konyhataársaság mint korlátolt felelősségű szövetkezet. Alakult 1907. december 14-én.

Nagyvárad. Réti polgárok takaré- és hitelszövetkezet Nagyváradon. Felszámol.

Pórszombat. Pórszombat és vidéke keresztény fogyasztási szövetkezet. Megszűnt.

Modern amerikai irodaberendezések

1898-b redőnyös íróasztalok és okmánysekretynek, forgatható székek

Szolid és tetszetős kivitelben **Hirsch és Társa, Budapest, V., Lipót-körut 12.** Telefon 84-27.

Szerkesztői üzenetek.

X. P. A zombori pénzügyigazgatóság tévedésben van, tehát amennyiben végzésileg követelte volna az illetékegyenérték bevallási íven az ingó vagyonállag kitüntetését is, ez esetben felbontja meg ezt a pénzügyminisztériumhoz. Különben a felbontás beadása előtt leghelyesebb lesz, ha személyes érintkezésbe lépnek a pénzügyigazgatósággal és figyelmeztetik arra, hogy az Önök intézete — mint részvénytársaság — az illetéki díjjegyzék 95. tétel D. 3. pontja szerint egyedül az ingatlan vagyon után tartozik $\frac{2}{100}$ illetékegyenértékért fizetni, ingóvagyonuk illetékegyenértékmentes. Ha esetleg nem végzést kaptak, hanem csak a bevallási ívet kapták meg, akkor írják az ingó bevallási ívre, hogy a mondott rendelkezések szerint mentesek és kitöltetlenül ezen feljegyzéssel küldjék vissza.

M—n. Ha a szoban forgó gözmalom szerelvényeit a tkvben fel is sorolnak, ezáltal az a pénzintézet, amely a gözmalomra kölcsönt akar adni, jobban biztosítva nem volna. Elégé biztosítva az osztrák polg. törvénykönyvnek — az ideigl. törvk. szab. 21. §-a szerint Magyarországon is érvényes — 457. §-a, amely szerint az ingatlanra szerzett zalogjog a zalog tartozékára (t. i. alkatrészére) is kiterjed. A gözmalom gozgepe és kövei pedig kétségtelenül alkatrészei a gözmalomnak (Kurria: 257/1887.), ez iránt a legcélszerűbb kétséget is eloszlatja a vhtási törvény 149. §-ának első bekezdése, amely szerint „az ingatlanlannal együtt... azon tartozékok is elarvezetnek, melyek az ingatlanlannal allaguk sérelme vagy nevezetes értékcsökkenés nélkül el nem választhatók.” (A vhtási törvény is alkatrészt ért tartozék alatt). Ha a pénzintézet biztosítékot akar, foglalja be a kötelezvénybe a szelvények részletes felsorolását és ismeresse el az adóssal azok valóságos létezését.

Z. A kiadott csekkfüzetekről vezetett nyilvántartási könyv az ill. díj. 58. tétel alapján kétségkívül bélyegmentes, mert kizárólag a belkezelés czéljára szolgál és nem tartozik azon könyvek közé, melyek bélyegilletékét az idézett tétel a) b) pontjai megállapítják.

M. A postatakarékpénztári betétkönyv átruházása az 1885: IX. t. cz. 17. §-a szerint a postatakarékpénztárhoz intézett bejelentés után történik. Ez azonban a Kurria szerint nem zárja ki, hogy a bejelentés elmulasztása esetén az átruházási jogügylet alapján per indítassék, a jogerős ítélet folytán azután a betétkönyvecske az új tulajdonosra átruházandó és a postatakarékpénztár az arra elhelyezett pénzt kiadni tartozik (1635/1905. V. tan. 5. sz. Hasonlóképp kimondta a Kurria, hogy a fentartással elhelyezett betét után kiállított takarékpénztári könyv birtokosa, ha neki a takarékpénztári könyv óvadéku adatott át, per utján követelheti a fentartás alóli feloldást és a betét kiadását, s keresetével együttesen fordulhat a pénz betevője és a takarékpénztár ellen (1907. márcz. 26. 349/1906. A postatakarékpénztárnál, sőt annak közvetítő hivatalánál történt fizetés ugyanazzal a joghatállyal bír, mintha ugyanakkor a számlatulajdonos kezéhez teljesített volna (Kurria 165/1904.

K. G. Tornalja. I. A pénzintézeti tisztviselők részére kiszolgáltatott oly jutalmak, melyek sem az alapszabályok, sem külön szerződések alapján nem követelhetők, hanem az intézet önelhatározásából esetlegesen engedélyeztetnek, nem tartoznak azon járulékok közé, melyek után a II. fokozatu bélyegilletéket készpénzben vonandók le, hanem ezen jutalmak felvételét igazoló nyugtakon a bélyegilletéket bélyegjegyek felragasztásával kell leróni (80,285/1885. sz. p. ü. m. r.) 2. Igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok jutalékaira nézve korábban az volt a p. ü. hatóságok álláspontja, hogyha ezen jutalmak az alapszabályokban gyökereznek, a bélyegilleték az intézet által készpénzben vonandó le; a közg. bíróság 387/1902. és 539/1903. sz. döntvényei azonban kimondják, hogy ha az illetők nem állanak az intézethez fizetési viszonyban, azok készpénzt nem élveznek, a jutalmuk után járó bélyegilletéket minden esetben bélyegjegyek felragasztásával kell leróni. Ha tehát a jutalékról nyugta nem állítatik ki, bélyegkötelezettség nem forog fenn. — 13. Az igazgatósági elnök és ügyész készpénzfizetése tekintetében az ill. díj. 89. tet. VIII. pontja alkalmazandó, azaz a bélyegilletéket az intézet készpénzben tartozik leróni.

Kérelem.

A részvénytársaságok igazgatóságait felkérjük, hogy évi mérlegüket, nyereség- és veszteség-számlájukat, továbbá igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentéseiket két példányban szerkesztőségünknek beküldeni sziveskedjenek.

A Magyar Pénzügy
szerkesztősége
Budapest, Sas-u. 13.

Kiadótulajdonos: Apolló irodalmi és nyomdai részvénytársaság
Helyi és helyközi (interurbán) telefon: 7—99. sz.

Pályázati hirdetések.

Vidéki takarékpénztárhoz
ügyveze igazgató

kerestetik azonnali belépésre. A alkalmazás megállapodás szerint. Azok, kik a megfelelő szakképzettségen kivül még vagyonnal és előkelő ö székötetésekkel rendelkeznek, előnyben részesülnek. Pályázati kérvényeket a kiadóhivatal továbbít «*Ügyvesető igazgató 3321*» jelige alatt. 3321

A *Tissafüredi takarékpénztár rt.* pályázatot hirdet az általa ujonan rendszeresített

segédkönyvelői állásra

melynek javadalmazása *1200 K fizetés* s az igazgatóság által magállapítandó jutalék.

Pályázni kívánók felkértenek, hogy szakképzettségüket, eddigi alkalmaztatásukat, hadkötelezettségi viszonyukat kitüntető okmányaik másolataival felszerelendő kérvényüket mielőbb küldjék be.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Tissafüred, 1908. márczius 3-án.

3322

Az igazgatóság.

Az új vámtarifák kézikönyve, — betűsoros tárgymutatóval, —

Ára füzve 4 kor. Vászonkötésben 4 kor. 60 fill.

Megrendelhető a «Magyar Pénzügy» kiadóhivatalánál,
Budapest, V., Sas-utca 13.

A világ legjobb író töltőtollja. (Eredeti nagyság.)

Ha személyzetet változtat,
ne mulassza el egy apróhirdetést
közzétenni a „Magyar Kereskedők Lapja”
apróhirdetési között.

Ha állást keres,
ne mulassza el egy apróhirdetést
közzétenni a „Magyar Kereskedők Lapja”
apróhirdetési között.

Gyártója: **Burge, Warren & Ridgley Ltd, London.**

A legtökéletesebb, tényleg író töltőtoll! Egy darab ára az összeg előleges beküldése mellett 4.70 kor., utánvétel mellett 5.— kor. bérmentes küldéssel. Megrendelhető Kurländer Lajos vezérképviselőnél, Budapest, V., Váci-ut 6. 3176

A Jelzálogkölcsonök Lebonyolításának Kézikönyve

Irták:

Bokor Gyula és Makay Ernő dr.
a Pesti magyar kereskedelmi bank tisztviselői.

Tartalma a következő:

1. *A matematikai rész teljesen kidolgozott törlesztő terveket tartalmaz előleges 4%, 4½%, 5%, 5½% és 6% kamatozással, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 és 65 évre kiszámítva, 100,000 korona kölcsöntőkét véve alapul.*

Munkánk összesen 60 db törlesztő tervet ölel fel és pedig a leghasználatosabb kamattételeknek és az általánosan szokásos törlesztő időtartamoknak alapul vétele mellett. E minták alapján, a könyvbe befoglalt utasítás szerint, igen könnyű eljárással, egyszerű szorzási művelet segítségével, nehézség nélkül kiszámítható bármely kölcsönösszeg törlesztő terve.

2. *A munka második része a telekkönyvi, illeték- és adóügyi ismereteket öleli fel.*

a) *a telekkönyvi rész tartalma:* a kölcsönök bekebelezésének jogi előfeltételei, a telekkönyvi bekebelezés keresztülvitele, a jelzálogkölcsonök engedményezése, törlése, elsőbbségátengedése és a jelzálog mindennemű változása (kölcsönmegosztás, telekegyesítés, telekmegosztás, törlesztő-időtartam kitolása, tehermentesítés, kölcsönvállalás). Az e tekintetben követendő szabályokat ismerteti és az ily ügyek elintézése körül használatban levő kérvényekből és nyilatkozatokból gyűjteményt tartalmaz;

b) *a jelzálogkölcsonök illetékügye* (konverzionális kedvezmények kieszközlése, a részletek után járó bélyegilleték lerovása) tekintetében alapos tájékoztatást nyújtunk;

c) *a jelzálogkölcsonök alapján elérhető pótdólelengedés kieszközlése körül* használandó kérvény- és bizonylatmintákat is közöljük.

A könyv előfizetési ára vászonkötésben bérmentve 10 korona.

Megrendelések a „Magyar Pénzügy“ vagy a „Magyar Kereskedők Lapja“ kiadóhivatalába (Budapest, V., Sas-utca 13.) küldendők.

Makulatura-papír

Elérhető lapunk kiadóhivatalában Budapest, V., Sas-utca 13. szám.
100 kilónként tizenkét korona.

Hirdetések

felvételnek a lap kiadóhivatalában, Budapest, V., Sas-utca 13

Váltó- és folyó-szamlai kamattáblák

Szerkesztette

MURAI ARTHUR

a Magyar Általános Takarékpénztár
matematikus

Tartalmazzák 1-1 000,000-ig terjedő bármely kamatszámra: 93 kamattal mellett kiszámított kamattáblát.

Ára **15** korona

Megrendelhető a

„Magyar Pénzügy“ szerkesztőségében. V., Sas-utca 13.

BANKOK, takarékpénztárak, szövetkezetek, iparvállalatok, nagykereskedők és mindazok, akik váltók leszámításával és visszleszámításával foglalkoznak, folyószámlákat vezetnek vagy azok felett rendelkeznek, váltók leszámításánál és folyószámlák lezárásánál rendkívüli használatot vehetnek, mivel ezen táblák segítségével nemcsak rendkívül gyorsan lehet dolgozni, hanem főleg az ellenőrzés szempontjából óriási előnyökkel bír.

Szükséges Szakkönyvek:

- Váltótörvény. — Csódtörvény. — Kereskedelmi törvény. Tőzsde. — Ipartörvény. — Ezek melléktörvényei Joggyakorlattal, jegyzetekkel és utalásokkal. III. kiadás. 1906. Kötve 12.—
 - Kereskedelmi törvény (1875. évi XXXVII. törvény-czikk.) Kötve 6 40
 - Gazdasági és ipari hitelszövetkezetek (1898: XXIII. törvény-czikk.) 1.10
- Megrendelhetők a „Magyar Kereskedők Lapja“ kiadóhivatalában, Budapest, V., Sas-utca 13.

Városmajor szanatórium és vizgyógyintézet

Budán, I., Városmajor-u. 64.

Gyomorbetegek Bélbetegek
Szívbetegek Vesebajosok
Cukorbetegek

részére. Fizikális és diétikus gyógymódok minden neme. Egész éven át nyitva. Mérsékelt árak.

Hízó kúrák.

Prospektus bérmentve. Telefon 88-99.

Vezető orvos: Dr. Surányi Miklós.

M E G H I V Ó.

A Kassai Takarékpénztár

1908. évi márczius hó 12-én délelőtt 11 órakor,
Kassán, az intézet helyiségében tartandó

LXIII. ÉVI

RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság évi jelentése
 2. A zárszámadások előterjesztése a felügyelő bizottság jelentésével.
 3. Az 1907. évi mérleg megállapítása, a nyereség hováfordítása és a felmentvény iránti határozathozatal.
 4. Hét felügyelő bizottsági tag választása.
 5. Közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság kiküldése.
 6. Indítványok tárgyalása.
- Kassán, 1908. február 25-én.

Az igazgatóság.

A mérleg és évi jelentés 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében megtekinthető.

A részvények intézetünknel, továbbá a Magyar Általános Hitelbanknál, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbanknál, a Pesti Hazai Elso Takarékpénztár Egyesületnél és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál tehetők le legkésőbb 3 nappal a közgyűlés előtt. (Alapsz. 43. §.)

Kassai Takarékpénztár.

Mérleg-számla.

VAGYON	korona	TEHER	korona
Pénztár-készlet	210,765-99	Részvénytőke	1,376,000-—
Váltótárca	9,369,435-41	Veszteségi tartalékalap	1,801,235-91
Folyószámla-adósok	4,281,448-98	Takarékbetétek	9,318,586-02
Jelzálogkölesönök	1,746,461-42	Hitelezők	433,644-11
Törlesztéses jelzálog-kölesön	983,346-31	Fővárosi pénzügyintézetek fedezett követelése	5,000,000-—
Ingatlanok	1,038,574-09	Fel nem vett osztalék	1,255-—
Értékpapír-tárca*)	1,403,175-68	Visszleszámitolt váltók az O. M. B.-nál	512,506-81
Lombard kölesönök	40,016-—	Engedményezett jelzálogkölesönök	484,653-75
Leltár leírás után	23,000-—	Atmeneti tételek	74,322-79
		Nyereség	94,019-79
	19,096,223-88		19,096,223-88

*) Ebből állampapír és fővárosi intézetek záloglevelei 1,253,185-18

Veszteség- és nyereség-számla.

TARTOZIK	korona	KÖVETEL	korona
Üzleti adó	23,758-29	Nyereségáhozhozat 1906. évről	4,204-25
Házbérelő	15,125-69	Tiszta kamatjövedel.	209,980-43
Tiszti fizetések és drágasági pótlék	66,745-79	Ingatlanok jövedelme	52,082-83
Költségek	60,807-81	Különbféle jutalékok és jövedelmek	19,105-23
Leírások: leltárszámlán	2,991-25		
" követelésekb.	21,924-12		
Nyereség	94,019-79		
	285,372-74		285,372-74

Kassa, 1907. évi december hó 31-én.

Deák Gyula s. k. vezérigazgató.

Az igazgatóság:

Fiedler Károly s. k. alelnök. Binder Ernő s. k. Brody Frigyes s. k.
Erney Károly s. k. Fehér Miksa s. k. Heller Béla s. k.
Preiser Miklós s. k. Rozman Andor s. k.

Megvizsgálván, a fő- és mellékkönyvekkel megegyezőnek találtak.

A felügyelő-bizottság:

gróf Semsey László s. k. elnök. Bernáth József s. k. alelnök
Benkő Jakab s. k. Benkő Márton s. k. Déri Gyula s. k.
Dr. Halmi Béla s. k. Dr. Steer Miklós s. k. 3315

Szegedi Takaré- és Hitel-Részvénytársaság.

Mérleg-számla 1907. december 31-én.

VAGYON	korona	TEHER	korona
Pénztár	147,874-78	Részvénytőke	400,000-—
Váltótárca	1,940,174-33	Tartalékalap	65,032-—
Jelzálogkölesönök	342,500-—	Pénzbetétek:	
Értékpapír-kölesön	7,138-50	takarékári könyvekre	642,809-67
Értékpapírok	101,391-85	folyószámlára	150,839-60
Erczépének és szelvények	1,369-65	Visszleszámitolás	1,343,571-93
Adósok:		Engedményezett jelzálogkölesönök	342,500-—
folyószámlában (fedezve)	397,577-53	Hitelezők	419,529-57
pénzügyintézetek	218,123-56	Intézeti ház-kölesön	70,000-—
egyéb adósok	223,324-91	Föl nem vett osztalék	846-—
Intézeti ház	101,000-—	Atmeneti kamatok	17,051-12
Szántóföld	1,148-19	Nyereség 1907. évre	40,143-41
Berendezés	9,700-—		
	3,491,323-30		3,491,323-30

Veszteség- és nyereség-számla.

VESZTESÉG	korona	NYERESÉG	korona
Kamatok:		Nyereségáhozhozat	4,181-32
takarékbetétek után	13,298-60	Kamatok:	
visszleszámitolás után	90,963-38	váltók után	162,033-82
folyószámla és egyéb kamatok	5,840-11	jelzálogkölesönök után	3,433-70
Költségek	8,721-50	értékpapír-kamatok	4,371-41
Lakbér	3,200-—	egyéb kölesönök kam.	2,952-32
Adó	11,568-91	Intézeti ház jövedelme	5,111-92
Jótekmény céljára	155-—	Szántóföld jövedelme	40-32
Tiszti fizetések	21,923-34	Díjak és jutalékok	20,102-03
Leírások	6,409-59		
Nyereség	40,143-41		
	202,226-80		202,226-84

Szeged, 1907. december 31.

Dobó Adol s. k. főkönyvelő.

Az igazgatóság:

Dr. Nyilasy Pál s. k. elnök. Brauswetter Ottó s. k. Deési Béla s. k. vezérigazgató.

Dr. Gróf Árpád s. k. Dr. Hegedüs Lóránt s. k. Kátai László s. k.
Landesberg Mór s. k. Poór Jakab s. k. Schwarcz Armin s. k.
Vas Károly s. k.

Ezen mérleg-, veszteség- és nyereség-számla megvizsgáltatott s az intézeti fő- és mellékkönyvekkel egyes és összes tételeiben megegyezőnek találtak.

Szeged, 1908. február 10-én.

Szabó Jakab s. k. elnök. Bach Jenő s. k. Bokor Adolf s. k.
Halász Manó s. k. Dr. Horváth Lipót s. k. 3314

Bélyegilletékek Lexikona.

A bélyegilletékek szabályainak, az azokra vonatkozó rendelkezések és joggyakorlatoknak betűsoros összefoglalása.

Pénzügyintézetek, pénzügyintézeti tisztviselők, kereskedők, ügyvédek, bírák és bírósági hivatalnokok, állami tisztviselők és jegyzők számára.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisztérium által felülvizsgáltatván, az 1903. évi aug. 9-én kelt 2268/P. M. sz. rendelettel az összes pénzügyi hatóságok és hivataloknak ajánlva lett. Szerkesztette: **Beniske Imre** m. kir. pénzügyi s. titkár.

Ára 6 korona.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Nagy Ferencz	Magyar kereskedelmi jog kézikönyve. Harmadik átdolgozott kiadás. Két kötet. — Ára	18 K.
Nagy Ferencz	A magyar váltójog kézikönyve. Különös tekintettel a bírói gyakorlatra. — Ára	10 K.
Nagy Ferencz	Az ipari és gazdasági hitelszövetkezetekről szóló törvény magyarázata. — Ára	4 K.

Kaphatók lapunk kiadóhivatalában (Budapest, V., Sas-utca 18.) egyenkint is.

Meghívó
a Nagyszebeni általános takarékpénztárnak
az 1908. évi március hó 9-én, délután 4 órakor Nagyszebenben, a városház üléstermében
megtartandó

rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az 1907. évi zárszámadás.
 2. Az 1907. évi 239,468 korona 34 fillér tiszta nyeresemény hováfordítása.
 3. A felügyelő-bizottság javadalmazásának megszavazása.
 4. A zálogkölcsonintézet 1907. évi kezelési kimutatása.
 5. Az igazgató-tanács három tagjának (Fabritius Gusztáv, Fritsch Karoly és Jikeli Karoly) kiválasztása és az igazgató-tanács három rendes és egy póttagjának megválasztása.
 6. A felügyelő-bizottság megválasztása.
 7. Takarékpénztári részvények átruházása.
- Nagyszeben, 1908. évi február hó 19-én.**

A Nagyszebeni általános takarékpénztár igazgató-tanácsa.

VAGYON

Mérleg-számla 1907. december 31.

TEHER

	Korona		Korona
Pénzkészlet, szelvények, vert-pénz	232,859-84	Alapítási tőke	10,000-—
A főpénztár értékpapirjai	7,386,975-63	Takarékbetétek	18,397,401-96
Közönséges zálogkölcsonnök	1,192,704-20	Forgalomban levő záloglevelek	52,855,000-—
Részletkölcsonnök	642,619-—	Különféle kötelezettségek	76,113-91
Törlesztéses kölcsonnök	2,272,078-06	Folyó és előre fizetett kamatok	1,324,323-18
Záloglevélkölcsonnök	55,926,312-62	Értékpapír árfolyam-tartalékalap	60,000-—
Előlegek értékpapirokra	434,420-—	Záloglevél árfolyam-tartalékalap	14,609-10
Leszámított váltók	2,412,401-—	Tartalékalap	2,511,925-49
Nyílt hitelek fedezet mellett	479,230-—	A tartalékalap hitelezői	111,558-39
A nagyszebeni zálogkölcson-intézetnek kölcsöne	44,000-—	Nyugdíjalap	396,524-64
Folyó számlai követelések	1,420,131-20	A nyugdíjalap hitelezői	893-33
Leltár	31,532-20	Záloglevélbiztosítási alap	3,269,312-73
Folyó és határlékos kamatok	501,652-72	Tiszta nyereség	239,468-34
A tartalékalap értékpapirjai	136,703-—		
A tartalékalap fekvősegei és be-rendezései	2,280,923-31		
A tartalékalap adósai	205,847-57		
A záloglevélbiztosítási alap ér-tékpapirjai	162,483-91		
A záloglevélbiztosítási alap adósai	3,110,268-70		
	79,267,131-07		79,267,131-07

TEHER

Veszteség- és nyereség-számla 1907. évi december 31-en. JÖVEDELEM

	Korona		Korona
Az alapítási tőke kamatai	450-—	Közönséges zálog- és részlet-kölcsonnök kamatai	116,375-61
Takarékbetétek kamatai	781,481-53	Törlesztési kölcsonnök kamatai	110,625-79
Záloglevelek kamatai	2,341,517-63	Záloglevél kölcsonnök kamatai	2,943,389-24
Üzleti költségek	237,588-76	Értékpapirokra adott előlegek kamatai	22,353-82
Adók és illetékek	118,618-43	Leszámított váltók kamatai	115,858-96
Leírás a leltárról	3,284-31	Fedezett mellett adott nyílt hite-lek kamatai	26,124-89
Árfolyamkülönbséget érték-papiroknál	87,347-48	A főpénztár értékpapirjainak kamatai	352,134-34
Különfélék	12,065-47	A nagyszebeni zálogkölcson-intézetnek adott kölcsonnök kamatai	2,221-33
Tiszta nyereség	239,468-34	Folyó számlai követelések kamatai	74,168-95
	3,821,821-95	Késedelmi kamatok és jutalékok	58,569-02
			3,821,821-95

Nagyszeben, 1907. december 31-én.

Dr. Wolff Károly, igazgató. Stenzel Vilmos, pénztárnok. Gross M., könyvvizsgáló.
Fentebbi mérleg- és veszteség- és nyereség-számla megvizsgáltatott, az egyes kimutatásokkal s a főkönyvvel egybehasonlítottatván, helyesnek találtatott.

Nagyszeben, 1908. február 10-én.

Az igazgató-tanács nevében:

Albrich C.

Dr. Otto Vilmos.

Nagyszeben, 1908. február 13.

A felügyelő-bizottság:

Neugeboren Albert.

Michaelis F.

Jikeli Károly.

3310
Billes János.

Meghívó

a Nagyszebeni földhitelintézetnek

vasárnapon, az 1908. évi március hó 15-én
délután 3 órakor Nagyszebenben (Nagyter 3-5
sz. a.) megtartandó

35. rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Az 1907. évi zárszámadás és mérleg, valamint az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentései.
2. Tiszta nyereség felosztása.
3. Az igazgatósági tanács egy tagjának a megválasztása.

E gyűlésen az alapító és a rendes tagok valamint az intézet zálogleveleinek birtokosai az alapszabályok 72. §-ában biztosított szavazati jogot gyakorolják. A ki a szavazati jogával élni akar, az igazgatóság által kiadott igazoló jeggyel tartozik magát igazolni. Az igazoló jegy az alapító tagok részéről legkésőbb egy nappal, a többi tagok részéről legkésőbb három nappal a közgyűlés előtt követelendő.

Nagyszeben, 1908. február 25-én.

Nagyszebeni földhitelintézet.

3311

Hirdetés.

A TERÉZVÁROSI POLGÁRI BANK

MINT SZÖVETKEZET-

nek felszámolása az 1908. február hó 21-iki

rendes közgyűlésén

kimondatott, mi ezennel másodszer közhirre-tetett.

Budapest, 1908. február 21.

Az Igazgatóság

mint felszámoló-bizottság

VI., Laudon-utca 7.

3300

Ha

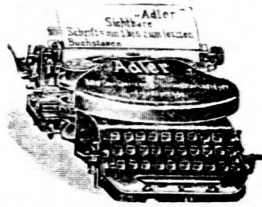
eladni valója van,
venni akar valamit,
üzletét eladja,
üzletet venni akar,
képviselőket keres,
képviselőket keres,
ügynököket keres,
tisztviselőt keres,
állást keres,

hirdessen a
Magyar
Kereskedők Lapja
apróhirdetésében

Egy szó 4 fillér, vastag
betűs 8 fillér.

Nem tudja Ön még,

hogyan az „ADLER” írógép

az írógépek

reméke ???

Ha nem, úgy tudja meg, hogy minden modern embernek és irodának az „ADLER” írógéppel kell végeznie iras-beli munkáitait.

A milanoi kiállításon a „Grand Prix”-vel jutalmaztatott. Azonnal és mindig látható iras az első betűtől az utolsóig. A legnagyobb átütési képesség, 15—20 példány egyszerre készíthető. Percenkint 212 betű írható. Tiszta acélszerkezet, 70 kg. szilárdságú acélból.

1 hivatalnok fél nap alatt, 10 hivatalnok egy napi munkáját végzi a világhírű

„REGENT” számoló-gépen.

Összead, sokszoroz, kivon és oszt. Gyököt von, hatványra emel, kamatot számít, idegen pénzeket átszámít stb. rendkívül könnyű kezelés mellett. Kereskedők, gyarak, bankok, építészeknek stb. nélkülözhetetlen.

Prospektusok, úgy az író, mint a számoló-gépről ingyen és bérmentve. Bárhol az ország bármely részén is vetélkőtelezetség nélkül bemutatjuk.

John Rezső A látható iras „Adler” írógép és a „Regent” számoló-gép vezérképviselője és egyedüli elárúsítója Magyarország és a Balkán államok részére.

—BUDAPEST—
VI., Terezhörszát 22. sz.

1842—137

HOLLANDI életbiztosító részvénytársaság

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

AMSTERDAM

Magyarországi igazgatóság: Budapest, VIII., Rákóczi-ut 1.

Az 1905. év végén a biztosítások összege a 300.000.000 K-t meghaladta; a díjtartalékok összege: 86.846.253-34 K.

A díjtartalék az összes bevételeknek 50-17^{0/100}-át teszi.

Liberális feltételek, legolcsóbb díjak.

Prospektusokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál az igazgatóság és a társaság hivatalnokai, valamint képviselői az ország egész területén.

Beocsini Cementgyári Unió

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Az 1896. ezredéves orsz. kiállításon egyedüli díszoklevél cementgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

Gyarak	Évi gyártási képesség:	Irodák:
Beocsinban (Szerém m.)	1.800.000 mm. portland cement,	BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 10.
Pétevárad mellett.	1.000.000 mm. román cement	

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti Duna-tartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, bármely vasuti vagy hajóállomásra szállítva:

gyorsan vagy lassan kötő román-cementet és mesterséges portland-cementet, valamint homlokzat-díszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cementet, szép és egyenletes színben.

1615—7708

Jótállás: A normálknál 60%-kal nagyobb húzási és nyomási szilárdságért. — Portlandcementünk a szabványok által előírt 28 napos szilárdságot már 3 nap múlva éri el.

Fővárosi Nyomda

vonalzó és könyvkötő részvénytársaság

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 39. sz.

Készít mindennemű nyomtatványt díszes és modern kivitelben, úgymint: hírlapokat, folyóiratokat, kereskedelmi nyomtatványokat, részvényeket, betéti és befizetési könyveket árjegyzékeket, évi jelentéseket, zárszámadásokat, törlesztő íveket, számlákat, levelepapírokat, stb.

Üzleti könyveket

a kereskedelem és bank-szakma minden ágazata számára, tartós és cél-szerű kivitelben jutányos áron gyártunk.

Vonalzó intézetünkben minden-nemű vonalzási munkát a leg-rövidebb idő alatt készítünk.

Évi jelentések

Zárómérlegek

nyomdai készítését elvállalja jutányos áron

Károlyi György kő- és könyvnyomdája

Budapest, V., Dorottya-utca 10.

Papirkereskedése szállít papir-, író- és irodaszereket kifogástalan minőségben.

Könyvszükségletünket

legcélszerűbben és legolcsóbban a „Magyar Kereskedők Lapja” kiadóhivatalánál — Budapest, V., Sas-utca 13. — szerezhetjük be.

A bélyeg- és illeték-törvények és szabályok magyarázata

a hivatalos összeállítás szakaszai és tételeihez

írta: Nagymartoni László Pál,

kir. tanácsos, pénzügyigazgató,

a m. kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatal főnöke.

Ötödik átdolgozott és bővített kiadás.

Ára bérmentes csinos vászonkötésben 9 korona.

Megrendelhető a Magyar Pénzügy kiadóhivatalában,

Budapest, V., Sas-utca 13. szám.